

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ÜNİVERSİTE SENATOSU KARARLARI

Toplantı Tarihi : 05.10.1999

Toplantı Sayısı : 253

GÜNDEM :

- 1- Geçen toplantı tutanağı.
- 2- Enstitülerde, özel öğrenci statüsünde ders alanların sonradan Üniversitemize lisansüstü öğrenci olarak kabul edilmeleri halinde bu derslerin lisansüstü eğitimde sayılıp sayılmayacağının 2547 sayılı Kanunun 14.maddesi görüşülmesi.
- 3- Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği Taslağı.
- 4- Üniversitelerarası Kurul'da görüşülecek olan doçentlik sınavlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunların giderilmesi amacıyla alınması gereken önlemler konusunda Üniversitemiz görüşünün belirlenmesi.

Toplantıda Bulunanlar :

Prof.Dr. Fethi İDİMAN
Prof.Dr. N. Sefa KURALAY
Prof.Dr. Kemal AÇIKGÖZ
Prof.Dr. Hüseyin ALKAN
Prof.Dr. Güzin GÖKMEN
Prof.Dr. Faruk KALKAN
Prof.Dr. Zafer GÖREN
Prof.Dr. Alp TİMUR
Prof.Dr. Hakkı ÖNKAL
Prof.Dr. Ömür ÖZMEN
Prof.Dr. Orcan GÜNDÜZ
Prof.Dr. Halil KÖSE
Prof.Dr. İlhami KOVANLIKAYA
Prof.Dr. Azize ÖZGÜVEN
Prof. Cengiz ÇEKİL
Prof.Dr. Ünal NARMANLIOĞLU
Prof.Dr. Sadık ACAR
Prof.Dr. Muharrem ÇELEBİ
Prof.Dr. Hasan NERAD
Prof.Dr. M.Nuri TÜREYEN
Prof.Dr. Tülay HARZADIN
Yrd.Doç.Dr. Kemal ARI
Doç.Dr. H.Avni BENLİ
Prof.Dr. Erdoğan FIRAT
Prof.Dr. Cahit HELVACI
Prof.Dr. İbrahim ASTARCIOĞLU
Doç.Dr. Hakan ABACIOĞLU
Prof.Dr. Ali Nazım SÖZER
Doç.Dr. A.Güldem CERİT
Prof.Dr. A.Müfit BAYRAŞA

Toplantıda Bulunmayanlar:

Prof.Dr. Mustafa TOPRAK
Prof.Dr. Mehmet FÜZÜN
Prof.Dr. Reşide KABADAYI
Prof.Dr. Oğuz ADANIR
Prof.Dr. Cavit ÇEHRELİ

Prof.Dr. Z.Candan TÜREYEN
Prof.Dr. Gülseren KOCAMAN
Prof.Dr. Mustafa DEMİRİSOY
Prof.Dr. Nedim ÇAKIR
Prof.Dr. Burhan ERDOĞAN
Yrd.Doç.Dr. M. Ali YAVUZ
Raportör İsmail Hakkı KARATAŞ

Üniversite Senatosu 05.10.1999 Salı günü saat 14.00'de Rektör Prof.Dr.Fethi İdman başkanlığında beş üye dışında diğer üyelerin katılımıyla toplandı.

Prof.Dr. Ergün Aybars, Prof.Dr. Orhan Uslu ve Prof.Dr. Ayşen Baykara görevli oldukları için toplantıya Müdür Vekilleri Yrd.Doç.Dr. Kemal Arı, Doç.Dr. H.Avni Benli ve Doç.Dr. Hakan Abacıoğlu katıldı.

Prof.Dr. Mustafa Toprak ve Prof.Dr. Oğuz Adanır görevli, Prof.Dr. Mehmet Füzün yıllık izinde, Prof.Dr. Reşide Kabadayı mazeretli ve Prof.Dr. Cavit Çehreli emekli olduğu için toplantıya katılamadılar.

Gündem üzerinde yapılan görüşmelerde 2.maddenin ilave edilmesine karar verilerek maddelerin görüşülmesine geçildi.

KARAR 1- Geçen toplantıya ait kararlar okunarak imza edildi.

KARAR 2- Enstitülerde, özel öğrenci statüsünde ders alanların sonradan Üniversitemize lisansüstü öğrenci olarak kabul edilmeleri halinde bu derslerin lisansüstü eğitimde sayılıp sayılmayacağı konusu incelendi.

Görüşmeler sonunda;

Enstitülerde, özel öğrenci statüsünde ders alanların sonradan Üniversitemize lisansüstü öğrenci olarak kabul edilmeleri halinde ilgili anabilim/anasanat dalının uygun görmesi ve ilgili Enstitü Yönetim Kurulunun onayı ile daha önce özel öğrencilik statüsünde aldıkları derslerin lisansüstü öğretimde okutulan derslere karşılık sayılabileceğine ve bu derslerden muafiyet verilebileceğine oy birliği ile karar verildi.

KARAR 3- Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği Taslağı incelendi.

Görüşmeler sonunda;

Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliğinin ekteki şekilde kabulüne ve adı geçen merkezin kurulabilmesi için 2547 sayılı Kanunun 7/d-2

maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına teklif edilmesine oy birliği ile karar verildi.

KARAR 4- Üniversitelerarası Kurul’da görüşülecek olan doçentlik sınavlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunların giderilmesi amacıyla alınması gereken önlemler konusunda Üniversitemiz görüşünün belirlenmesi için Kurumlarımızdan gelen teklifler incelendi.

Görüşmeler sonunda;

Üniversitelerarası Kurul’da görüşülecek olan doçentlik sınavlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunların giderilmesi amacıyla alınması gereken önlemler konusunda Üniversitemiz görüşünün ekteki şekilde kabulüne ve bu konuda Üniversitelerarası Kurulda oluşturulan “Doçentlik Sınavlarında Karşılaşılan Sorunları İnceleme Komisyonu” üyesi olan Üniversitemiz Rektörü Prof.Dr. Fethi İdiman tarafından Üniversitelerarası Kurula iletilmesine oy birliği ile karar verildi.

Yönetmelik

Dokuz Eylül Üniversitesinden:

Dokuz Eylül Üniversitesi Deprem Araştırma Ve Uygulama Merkezi (DAUM) Yönetmeliği

Kuruluş

Madde 1 — Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı olarak "Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi (DAUM)" 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 7/d-2 maddesi uyarınca kurulmuştur.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik Dokuz Eylül Üniversitesi Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi (DAUM)'nin kuruluş, işleyiş ve görevlerini düzenler.

Tanımlar

Madde 3 — Bu Yönetmelikte kullanılan terimlerden:

- "Üniversite", Dokuz Eylül Üniversitesi'ni,
- "Merkez", Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezini (DAUM),
- "Rektör", Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörünü,
- "Yönetim Kurulu", Merkez Yönetim Kurulunu,
- "Müdür", Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi (DAUM) müdürünü ifade eder.

Amaç

Madde 4 — Merkezin amacı aşağıdaki konuları kapsar:

- Deprem tehlikesinin belirlenmesine temel olacak şekilde, deprem aktivitesinin sürekli izlenmesi,
- Merkeze bağlı deprem istasyon şebekesinin işletilmesi, kaydedilen deprem verilerinin biriktirilip derlenmesi, analiz edilmesi,
- Aktif kırık hatları ve özelliklerinin belirlenerek büyük ve küçük ölçekli haritaların hazırlanması,
- Deprem tehlikesinin kent ölçeklerinde mikrobölgelendirilmesi için deprem tehlikesini belirleyen unsurların potansiyel seviyeleri ile ilgili bilgilerin belirlenmesi ve yapılaşmaya uygun yerleşim alanlarının saptanması,
- Elde edilen bilgilerin değerlendirilerek depreme dayanıklı yapı üretimine yönelik çalışmaların yapılması,
- Deprem doğasının ve bölgedeki davranışının incelenerek, erken uyarı (depremi önceden belirleme-tahmin) çalışmalarının sürdürülmesi (radon, argon gazı ölçümleri, sismik aktivitedeki değişimler, manyetik ve manyetotellürik alandaki değişimler, yeraltı suyunundaki fiziksel ve kimyasal değişimler, yeraltı su seviyesindeki ve ısısındaki değişimler, elektrik ve potansiyel alanlardaki değişimler, yerkabuğundaki yatay ve düşey yöndeki değişimler, vd.),
- Bölgede olabilecek yıkıcı bir depremin ardından hızla yardımı sağlayacak bir kurtarma ekibinin yetiştirilmesi, halkın eğitilmesi, deprem sonrası organizasyonun kurulmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- Deprem konusunda geniş tabanlı mühendislik dallarında bilimsel ve teknolojik araştırmalar, uygulamalar ve danışmanlık yapılması, proje yürütülmesi, yönetilmesi,
- Yürürlükte olan deprem yönetmeliği ile ilgili standartların güncelleştirilmesi çalışmalarında bulunması.

Çalışma Alanları

Madde 5 — Merkez yukarıdaki amaçlar çerçevesinde aşağıda belirtilen alanlarda çalışmalar yapar:

a) Ulusal ve uluslararası boyutta doğrudan veya dolaylı olarak ilgili sektöre yönelik araştırma ve incelemelerde bulunmak, etüd ve proje çalışmalarını gerçekleştirmek ve bu yönde gelecek istekleri değerlendirerek karşılamak.

b) Eğitim, araştırma, etüd ve yayın faaliyetlerinin yürütülmesinde yerli, yabancı, resmi ve özel kuruluşlarla işbirliği yaparak, bu kuruluşların bilgi ve insan kaynaklarından yararlanmak, merkezde çalışacak ekibi oluşturarak yetiştirmek.

c) Merkezin ilgi alanına giren her türlü eğitim, araştırma, inceleme ve yayınlar yapmak ve bu tür çalışmalara destek sağlamak.

d) Ulusal ve uluslararası düzeyde seminer, konferans, kongre, sempozyum gibi bilimsel toplantılar organize etmek ve bu tür faaliyetlere katılmak.

e) Eğitim, araştırma, etüd, proje ve yayın faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli olan her türlü alımlarda bulunmak.

f) Merkezin kuruluş amacına, Yüksek Öğretim Kanununun amaç ve ilkelerine uygun diğer çalışmaları yapmak.

g) Üniversitede deprem konusunda araştırma ve uygulama yapacak öğretim elemanı ve öğrencileri desteklemek, mevcut araştırma, uygulama ve eğitim alt yapısını geliştirmek.

h) Ulusal ve uluslararası düzeyde kurs, yaz okulu ve buna benzer mezuniyet sonrası ve/veya hizmet içi eğitim programları düzenlemek, uygulamak ve gerektiğinde bu çalışmalarla ilgili sertifikalar vermek.

Merkezin Organları

Madde 6 — Merkezin organları şunlardır:

- a) Yönetim Kurulu
- b) Danışma Kurulu
- c) Merkez Müdürü

Yönetim Kurulu

Madde 7 — Yönetim Kurulu: Merkez Müdürü'nün başkanlığında müdür yardımcısı, merkezin çalışma alanı ile ilgili konularda görev yapan üniversitemiz öğretim üyeleri arasından, Rektör tarafından seçilen, en az biri Jeofizik, biri Jeoloji ve biri de İnşaat Mühendisliği'nden olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyelerinin süresi üç yıl olup, yönetim kurulunun süresi biten üyeleri yeniden görevlendirilebilirler. Süresi dolmadan ayrılan üyelerin yerine süreyi doldurmak üzere yenileri, Rektör tarafından seçilir.

Yönetim Kurulunun Görevleri

Madde 8 — Merkez Yönetim Kurulu'nun görevleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Merkezin faaliyetleri ve yönetimi hakkında idari ve mali konularda karar almak ve Rektörün bilgilerine sunmak.

b) Faaliyet raporu ve programını inceleyip onaylamak.

c) Eğitim, araştırma, uygulama, kurs açma ve bunlara ilişkin mali konularda karar vermektir.

Yönetim Kurulunun Toplantı Zaman ve Usulü

Madde 9 — Yönetim Kurulu en az her iki ayda bir toplanır. Toplantı günü ve yeri üyelere toplantı tarihinden en az bir hafta önce yazı ile bildirilir. Yönetim Kurulu, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alınır. Toplantı kararlarına ilişkin oyların eşitliği halinde Başkanın oyu kararı belirler.

Danışma Kurulu

Madde 10 — Danışma Kurulu, en az beş en çok on üyeden oluşur. Bu üyeler üniversitenin öğretim elemanları, mezunları ve merkezin faaliyetleri ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında önemli çalışmalar yapmış kişiler, ilgili kuruluş temsilcileri, merkeze yararlı olabileceği düşünülen kişilerden olmak üzere Merkez Yönetim Kurulunun önerisi üzerine Rektör tarafından üç yıllığına seçilir. Danışma Kurulu'na seçilen üye sayısı içinde, Dokuz Eylül Üniversitesi mensubu öğretim elemanı sayısı üçten az, yediden fazla olamaz.

Madde 11 — Rektör, Danışma Kurulu'nun doğal başkanıdır. Danışma Kurulu üyeleri görevlendirme tarihinden itibaren en geç bir ay içinde toplanır ve bir Başkan Yardımcısı ve bir raportör seçerler. Merkez Müdürü Danışma Kurulu toplantılarına katılır.

Danışma Kurulunun Görevleri

Madde 12 — Danışma Kurulu, başkanın daveti üzerine yılda en az iki kez toplanarak, merkez faaliyetleriyle ilgili değerlendirme yapar ve önerilerde bulunur. Danışma Kurulu, merkezin yurtiçi ve yurtdışı yayın, eğitim, araştırma ve uygulama faaliyet alanları ile ilgili olarak, geçici veya sürekli danışmanlık komisyonları oluşturulabilir.

Merkez Müdürü

Madde 13 — Merkezin çalışma alanı ile ilgili konularda görev yapan D.E.Ü. Mühendislik Fakültesinin öğretim üyeleri arasından Rektör tarafından üç yıl için görevlendirilir. Süresi biten Müdür tekrar görevlendirilebilir. Müdür, merkezin tüm faaliyetlerinden Rektöre karşı sorumludur.

Müdür, merkezin çalışma alanı ile ilgili konularda görev yapan üniversite öğretim üyelerinden birisini müdür yardımcısı olarak görevlendirir. Müdür, görevi başında bulunmadığı zaman, müdür yardımcısını vekil olarak bırakır, müdür yardımcısı yönetim kuruluna katılır ve oy verebilir. Müdür yardımcısı da bulunmazsa Yönetim Kurulu üyelerinden biri vekil olarak bırakılır.

Müdürün Görevleri

Madde 14 — Müdürün Görevleri;

- a) Merkezi temsil etmek,
- b) Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak ve bu Yönetmelik ve diğer ilgili mevzuat çerçevesi içinde merkezi yönetmek,
- c) Merkezin idari ve mali işlerini yürütmek,
- d) Merkezin faaliyetlerini denetlemek ve bu konuda Yönetim Kurulu'na bilgi vermek,
- e) Her yılın sonunda bir faaliyet raporu ve sonraki yıla ilişkin bir program hazırlayıp, Merkez Yönetim Kurulu'nun görüşünü aldıktan sonra, Rektörün onayına sunmak.

İta Amiri

Madde 15 — Her türlü mali hususta İta Amiri Rektör'dür. Rektör İta Amirliği yetkisini Yönetim Kurulu Başkanına kısmen veya tamamen devredebilir.

Yönetmelikte Yer Almayan Hususlar

Madde 16 — Bu Yönetmelikte yer almayan hususlarda genel hükümlere göre işlem yapılır.

Yürürlük

Madde 17 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 18 — Bu Yönetmelik hükümlerini Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü yürütür.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
DEPREM ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ
YÖNETMELİĞİ

KURULUŞ/DAYANAK

Madde 1. Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi (DAUM)“, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 7/d – (2) maddesi uyarınca kurulmuştur.

KAPSAM

Madde 2. Bu yönetmelik Dokuz Eylül Üniversitesi Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi (DAUM)'nin kuruluş, işleyiş ve görevlerini düzenler.

TANIMLAR

Madde 3. Bu yönetmelikte kullanılan terimlerden;

- a) “Üniversite”, Dokuz Eylül Üniversitesi’ni,
- b) “Merkez”, Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezini (DAUM),
- c) “Rektör”, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörünü,
- d) “Yönetim Kurulu”, Merkez Yönetim Kurulunu,
- e) “Müdür”, Deprem Araştırma ve Uygulama Merkezi (DAUM) müdürünü ifade eder.

AMAC

Madde 4. Merkezin amacı aşağıdaki konuları kapsar:

- a) Deprem tehlikesinin belirlenmesine temel olacak şekilde, deprem aktivitesinin sürekli izlenmesi,
- b) Merkeze bağlı deprem istasyon şebekesinin işletilmesi, kaydedilen deprem verilerinin biriktirilip derlenmesi, analiz edilmesi,
- c) Aktif kırık hatları ve özelliklerinin belirlenerek büyük ve küçük ölçekli haritaların hazırlanması,
- d) Deprem tehlikesinin kent ölçeklerinde mikrobölgeleştirilmesi için deprem tehlikesini belirleyen unsurların potansiyel seviyeleri ile ilgili bilgilerin belirlenmesi ve yapılaşmaya uygun yerleşim alanlarının saptanması,
- e) Elde edilen bilgilerin değerlendirilerek depreme dayanıklı yapı üretimine yönelik çalışmaların yapılması,
- f) Deprem doğasının ve bölgedeki davranışının incelenerek, erken uyarı (depremi önceden belirleme-tahmin) çalışmalarının sürdürülmesi (radon, argon gazı ölçümleri, sismik aktivitedeki değişimler, manyetik ve manyetotellürik alandaki değişimler, yeraltısuyundaki fiziksel ve kimyasal değişimler, yeraltısı seviyesindeki ve ısısındaki değişimler, elektrik ve potansiyel alanlardaki değişimler, yerkabuğundaki yatay ve düşey yöndeki değişimler, vd.),
- g) Bölgede olabilecek yıkıcı bir depremin ardından hızla yardımı sağlayacak bir kurtarma ekibinin yetiştirilmesi, halkın eğitilmesi, deprem sonrası organizasyonun kurulmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- h) Deprem konusunda geniş tabanlı mühendislik dallarında bilimsel ve teknolojik araştırmalar, uygulamalar ve danışmanlık yapılması, proje yürütülmesi, yönetilmesi,
- i) Yürürlükte olan deprem yönetmeliği ve ile ilgili standartların güncelleştirilmesi çalışmaları da bulunması.

ÇALIŞMA ALANLARI

Madde 5. Merkez yukarıdaki amaçlar çerçevesinde aşağıda belirtilen alanlarda çalışmalar yapar:

- a) Ulusal ve uluslararası boyutta doğrudan veya dolaylı olarak ilgili sektöre yönelik araştırma ve incelemelerde bulunmak, etüd ve proje çalışmalarını gerçekleştirmek ve bu yönde resmi, özel ve tüzel kişilerden gelecek istekleri değerlendirerek karşılamak,
- b) Eğitim, araştırma, etüd ve yayın faaliyetlerinin yürütülmesinde yerli, yabancı, resmi ve özel kuruluşlarla işbirliği yaparak, bu kuruluşların bilgi ve insan kaynaklarından yararlanmak, merkezde çalışacak ekibi oluşturarak yetiştirmek,
- c) Merkezin ilgi alanına giren her türlü eğitim, araştırma, inceleme ve yayınlar yapmak ve bu tür çalışmalara destek sağlamak,
- d) Ulusal ve uluslararası düzeyde seminer, konferans, kongre, sempozyum gibi bilimsel toplantılar organize etmek ve bu tür faaliyetlere katılmak,
- e) Eğitim, araştırma, etüd, proje ve yayın faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için gerekli olan her türlü taşınır ve taşınmaz mallar edinmek,
- f) Merkezin kuruluş amacına, Yüksek Öğretim Kanununun amaç ve ilkelerine uygun diğer çalışmaları yapmak,
- g) Üniversite'de Deprem konusunda araştırma ve uygulama yapacak öğretim elemanı ve öğrencileri desteklemek, mevcut araştırma, uygulama ve eğitim alt yapısını geliştirmek,
- h) Ulusal ve uluslararası düzeyde kurs, yaz okulu ve buna benzer mezuniyet sonrası ve/veya hizmet içi eğitim programları düzenlemek ve uygulamak ve gerektiğinde bu çalışmalarla ilgili sertifikalar vermek.

MERKEZİN ORGANLARI

Madde 6. Merkezin organları şunlardır:

- a) Yönetim Kurulu
- b) Danışma Kurulu
- c) Merkez Müdürü

YÖNETİM KURULU

Madde 7. Yönetim Kurulu; Merkez Müdürü'nün başkanlığında Müdür yardımcısı, merkezin çalışma alanı ile ilgili konularda görev yapan üniversitemiz öğretim üyeleri arasından, Rektör tarafından seçilen, en az biri Jeofizik, biri Jeoloji ve biri de İnşaat Mühendisliği'nden olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyelerinin süresi üç yıl olup, yönetim kurulunun süresi biten üyeleri yeniden atanabilirler. Süresi dolmadan ayrılan üyelerin yerine süreyi doldurmak üzere yenileri, rektör tarafından seçilir.

Yönetim Kurulunun Görevleri

Madde 8. Merkez Yönetim Kurulu'nun görevleri aşağıda belirtilmiştir;

- a) Merkezin faaliyetleri ve yönetimi hakkında idari ve mali konularda karar almak ve Rektörün bilgilerine sunmak,
- b) Faaliyet raporu ve programını inceleyip onaylamak,
- c) Bütçe tasarısını inceleyip karara bağlamak,
- d) Eğitim, araştırma, uygulama, kurs açma ve bunlara ilişkin mali konularda karar vermektir.

Toplantı Zaman ve Usulü

Yönetim Kurulu en az her iki ayda bir toplanır. Toplantı günü ve yeri üyelere toplantı tarihinden en az bir hafta önce yazı ile bildirilir.

DANIŞMA KURULU

Madde 9. Danışma Kurulu, en az beş en çok on üyeden oluşur. Bu üyeler üniversitenin öğretim elemanları, mezunları ve merkezin faaliyetleri ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında önemli çalışmalar yapmış kişiler, ilgili kuruluş temsilcileri, merkeze yararlı olabileceği düşünülen kişilerden olmak üzere Merkez Yönetim Kurulunun önerisi üzerine rektör tarafından üç yıllığına seçilir. Danışma Kurulu'na seçilen üye sayısı içinde, Dokuz Eylül Üniversitesi mensubu öğretim elemanı sayısı üçten az, yediden fazla olamaz.

Madde 10. Rektör, Danışma Kurulu'nun doğal başkanıdır. Danışma Kurulu üyeleri atanmaları tarihinden itibaren en geç bir ay içinde toplanır ve bir Başkan Yardımcısı ve bir Raportör seçerler. Merkez Müdürü Danışma Kurulu toplantılarına katılır.

Danışma Kurulunun Görevleri

Madde 11. Danışma Kurulu, başkanın daveti üzerine yılda en az iki kez toplanarak, merkez faaliyetleriyle ilgili değerlendirme yapar ve önerilerde bulunur. Danışma Kurulu, merkezin yurtiçi ve yurtdışı yayın, eğitim, araştırma ve uygulama faaliyet alanları ile ilgili olarak, geçici veya sürekli danışmanlık komisyonları oluşturulabilir.

MERKEZ MÜDÜRÜ

Madde 12. Merkezin çalışma alanı ile ilgili konularda görev yapan D.E.Ü. Mühendislik Fakültesinin öğretim üyeleri arasından rektör tarafından üç yıl için atanır. Süresi biten Müdür tekrar atanabilir. Müdür, merkezin tüm faaliyetlerinden Rektöre karşı sorumludur.

Müdür, merkezin çalışma alanı ile ilgili konularda görev yapan üniversite öğretim üyelerinden birisini Müdür Yardımcısı olarak atar. Müdür, görevi başında bulunmadığı zaman, müdür yardımcısını vekil olarak bırakır, Müdür yardımcısı yönetim kuruluna katılır ve oy verebilir. Müdür yardımcısı da bulunmazsa Yönetim Kurulu üyelerinden biri vekil olarak bırakılır.

Müdürün Görevleri

Madde 13. Müdürün Görevleri;

- a) Merkezi temsil etmek,
- b) Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak ve bu Yönetmelik ve diğer ilgili mevzuat çerçevesi içinde merkezi yönetmek,
- c) Merkezin idari ve mali işlerini yürütmek,
- d) Merkezin faaliyetlerini denetlemek ve bu konuda Yönetim Kurulu'na bilgi vermek,
- e) Her yılın sonunda bir faaliyet raporu ve sonraki yıla ilişkin bir program hazırlayıp, Merkez Yönetim Kurulu'nun görüşünü aldıktan sonra, Rektörün onayına sunmak,
- f) Yıllık bütçe tasarısını hazırlamaktır.

MERKEZİN GELİRLERİ

Madde 14. Merkezin gelir kaynakları şöyledir;

- a) Üniversite bütçesinden ayrılacak ödenekler,
- b) Sektöre yönelik hazırlanacak etüd ve projelerden elde edilecek gelirler,
- c) Sektöre verilecek danışmanlık hizmetlerinden elde edilecek gelirler,
- d) Yurtiçi ve yurtdışındaki kamu ve özel sektör kuruluşlarından, benzeri araştırma kurumlarından ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan fon, yardım, krediler, bağışlar ve vasiyet,
- e) Merkezin diğer hizmetlerinden sağlanacak gelirler.

- f) Kongre, sempozyum, kurs, seminer, eğitim ve buna benzer faaliyetler ile ilgili rapor, proje danışmanlık, bilirkişilik, üretim, analiz, deney ve benzeri hizmetler karşılığında sağlanan gelirler,
- g) Yayın gelirleri ve telif ücretleri,
- h) Merkezin faaliyetlerinden ve hizmetlerinden yararlanma ücretleri,

MERKEZİN GİDERLERİ

Madde 15. Merkezin giderleri ise şöyledir;

- a) Faaliyet konularının uygulanması ve gerçekleştirilmesi için yapılacak giderler,
- b) Yönetim ve personel giderleri,
- c) İnceleme, eğitim ve araştırma hizmetlerinin gerektirdiği harcamalar,
- d) Telif, danışmanlık, bilirkişilik, patent hakları, yayın, tanıtım ve reklam ücret ve giderleri,
- e) Üyesi bulunan ulusal ve uluslararası kuruluşlara ödenecek aidat, faaliyetler için yapılacak harcamalar,
- f) Merkezin faaliyetleriyle ilgili konularda yapılacak olan yurtiçi ve yurtdışı yolluk, yevmiye ve diğer seyahat giderleri, bilimsel toplantılara katılma ve kayıt ücretleri,
- h) Ulaştırma ve haberleşme giderleri,
- i) Bütçe giderleri,
- j) Kredi, anapara ve faiz geri ödemeleri,
- k) Sosyal faaliyet giderleri,
- l) Yönetim Kurulu kararı ve İta Amirinin onayı ile yapılacak diğer giderler.

Madde 16. Merkezin döner sermaye kapsamında yürütülecek olan faaliyetleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilir. Merkezin hesapları ayrı bir cari hesapta tutulur.

Madde 17. Merkez Yönetim Kurulunun önerisi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetim Kurulu'nun onayı ile gerçekleştirilen proje ve diğer faaliyetlerden sağlanan gelirlerden bu proje ve faaliyetlerde görev almış olan akademik, teknik ve idari personele yapılacak ödemeler, ilgili proje ve faaliyetlerin yöneticilerinin önerileri, Merkez Yönetim Kurulu'nun uygun görmesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetim Kurulu'nun onayı üzerine kendilerine doğrudan ödenir. Dokuz Eylül Üniversitesi'nin bu tür proje ve faaliyetlere katkıda bulunan diğer birimlerin alt yapı ve/veya diğer hizmetlerinden yararlanılması durumunda, bu yararlanmaya karşılık olan miktarlar, proje yöneticilerinin önerileri, Merkez Yönetim Kurulu'nun uygun görmesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetim Kurulu'nun onayı ile, ilgili birimlerin döner sermayelerine aktarılır.

Madde 18. Her türlü mali hususta İta Amiri Rektör'dür. Rektör İta Amirliği yetkisini Yönetim Kurulu Başkanına kısmen veya tamamen devredebilir.

Madde 19. Bu yönetmelikte yer almayan hususlarda genel hükümlere göre işlem yapılır.

YÜRÜTME

Madde 20. Bu yönetmelik hükümlerini Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü yürütür.

YÜRÜRLÜLÜK

Madde 21. Bu yönetmelik Resmi Gazetede yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Doçentlik Sınavlarında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüş ve Öneriler

3.1 Başvuru Aşamasına ve İlişkin Görüş ve Öneriler

- 3.1.1 Merkezi yabancı dil sınavı uygulaması sürdürülmelidir. Ayrıca, ilgili bilim dalında çeviri ya da kompozisyon biçiminde bir sınav verilmelidir (HF).
- 3.1.2 Başvuruların belirlenen tarihinden sonra teslim edilen yayınlar kabul edilmemelidir. Bunun için yayınlar teslim edildikten hemen sonra Üniversitelerarası Kurula gönderilmelidir (HF, İF). Belirlenen tarihten sonra eser teslim edenler sınava alınmamalıdır (İ.F.).
- 3.1.3 Başvurular yılda iki kez (1-15 Haziran ve 1-15 Aralık) yapılmalıdır (İF).
- 3.1.4 Doçentlik bilim sınavına katılabilmek için daha önce aranmakta olan "belirli bir süre ilgili bilim dalında çalışmış olma" koşulu yeniden getirilmelidir (HF).

3.2 Jürilerin Oluşmasına İlişkin Görüş ve Öneriler

- 3.2.1 Fakülte Kurulları tarafından onaylanarak Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilen "Doçentlik Sınavlarında Görev Alacak Profesörlük Formu" yenilenmeli, profesörlerin asıl uzmanlık alanlarının belirtilmesi sağlanmalı, çalışmalarını farklı bir alanda yoğunlaştıranların bu alanları belirlenmeli ve formlar Fakülte Kurulunda tekrar onaylanmalıdır (İİBF).
- 3.2.2 Jüri üyesi seçilirken, doktora ve doçentlik ünvanını alırken başvurduğu Anabilim dalları esas alınmalı ve sonradan yapılan çalışmalarla elde edilen ikinci uzmanlık alanları dikkate alınmamalıdır (MF).

- 3.2.3 Jüri üyeleri konuya en yakın alanda uluslararası düzeyde yayın yapmış profesörler arasından seçilmelidir (MF).
- 3.2.4 "Doçentlik Sınavlarında Görev Alacak Profesörlük Form"larının sağlıklı ve doğru biçimde kontrolünün ilgili Rektörlükçe yapılması jüride görev alacak profesörlerin uzmanlık alanı ile ilgili sorunu hafifletecektir (İF).
- 3.2.5 Jürilerin belirlenmesinde her bilim dalı için ayrı ölçüt uygulanmalıdır (HF).
- 3.2.6 Tüm jüriler beş kişilik ve farklı üniversitelerden birer kişi seçilerek oluşturulmalıdır (MF).
- 3.2.7 Jüri üyeleri pedagojik eğitimden geçirilmelidir (HF).
- 3.2.8 Bilimsel sahtekarlık yapmış kişiler jüri üyesi olmamalıdır (HF).
- 3.2.9 Doçent adaylarının yabancı dilde yazdığı eserleri varsa, o dili bilen üyelerin jüride çoğunlukta olmalarına özen gösterilmelidir (HF, İF).
- 3.2.10 Sadece 2 atıf yapılmış olması ya da doçentlikten sonra bir kitap yazılması seçeneklerinden biriyle yetinilebilmesi çok basit bir beklentidir. Koşullar ağırlaştırılmalıdır (HF).
- 3.2.11 Doçentlik ya da profesörlük ünvanlarının bir üniversitede çalışıldığı sürece kullanılabilen ünvanlar haline getirilmesi uzun süre doçent veya profesör olarak üniversiteye hizmet vermiş kişilerin üniversiteden ayrıldıklarında bu ünvanı kullanmalarına izin vermemek vefakar bir yaklaşım olmaz (HF).
- 3.2.12 Raporda, jüri oluşturulması aşamasında karşılaşılan aksaklıklar arasında sayılan, Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 6. Maddesinin 4. Fıkrasında yer alan "aynı bilim ve sanat dalında yeterli sayıda üye bulunmadığı veya adayın bilim dalı, sanat dalı veya uzmanlık ve araştırma konularının özelliği zorunlu kıldığı takdirde, yakın bilim ve sanat dallarından jüri seçimi yapılabilir" hükmünün "uygulamada sorun yarattığı görüşüne katılmıyoruz. Yeterli sayıda uzmanın bulunmadığı disiplinlerarası alanların gelişip serpilebilmesi ve bu alanlarda doçentlerin yetişebilmesi için yakın bilim ve sanat dallarından jüri seçimi pratikte uygun bir çözümdür (FEF).

3.2.13 Raporun 6/3. Maddesinde belirtilen ve jüri üyelerinin niteliklerini belirlemede geliştirilen ölçütler ve jürilerde görev alacak jüri üyeleri arasındaki sınıflama doğru değildir. Yasanın ve yönetmeliklerin temelinde ve özünde böyle bir 'ayrımın' olumsuz sonuçlar oluşturabileceği değerlendirilmelidir. Öğretim üyeleri arasında kullanılması önerilen ölçütler gibi gruplandırmalara gidilmesi de sakıncalıdır. Çünkü ülkemizde yükseköğretim alanında 'mevcut parasal koşullar, çalışma koşulları, akademik yükler, fiziksel ortam, idari görevler" gibi sorunlar yönünden önemli açıklar ve farklılıklar bulunmaktadır. Farklılaştırmaya / sınıflandırmaya yönelik ölçütlerin yerine mevcut "veri ortamından" yararlanarak öğretim üyeleri arasında bir anket uygulanması önerilebilir (İF).

3.2.14 Jürinin oluşturulması, toplanması ve eser inceleme aşamasında bir "yaptırım ve ödül sistemi" getirilebilir (İF).

3.2.15 Bir jüri üyesinin raporda belirtilen kriterlere göre, mesleğindeki başarısı ve kendisini kanıtlamış olması, doçent adayını iyi tartıp ölçeceğinin ve sınavda objektif davranacağıının bir göstergesi değildir. Ayrıca, öğretim üyesinin "evrensel bilime yaptığı katkı"nın pozitif atıf sayısı ile ölçülebileceği de kuşkuludur. Kaldı ki pozitif atıf bakımından sosyal bilimlerin bir çok dalında araştırma konuları itibarı ile, çalışmaları yurt dışında değerlendirmenin güçlükleri bulunmaktadır (İİBF).

3.3 Jürinin Toplanması

3.3.1 Jüriye katılmama ölçütleri belirlenmelidir (İİBF).

3.3.2 Jüri üyelerinin o yıl içindeki ders yükü bu görevlendirme göz önünde tutularak belirlenmelidir (HF).

3.4 Eserlerin İncelenmesi

3.4.1 Sözlü sınavda ve eserlerin incelenmesinde jüride değişikliğe gidilmemelidir... Sözlü sınavda başarısız olan adayın jürisinde değişiklik oluyor ise başarısızlığa ilişkin ayrıntılı rapor yeni jüriye iletilmelidir (İF, MF, İİBF).

- 3.4.2 Eserlerin incelenmesi aşamasında jüri üyelerinin bir araya gelmesi gerekli değildir. Jüri, eserlerden geçen adaylar için toplanmalıdır (MF) .
- 3.4.3 Jüri üyeleri raporlarını toplantı öncesinde Üniversitelerarası Kurula göndermelidir. Bu aşamada başarısız bulunan adaylar için jürinin toplanmasına gerek yoktur (İİBF) .
- 3.4.4 Mimarlık ve Şehir Planlama Anabilin Dallarından başvuran adayların nitelikli mimari projeleri, planlama çalışmaları ve raporları ile Yarışmalardaki başarıları da değerlendirmeye alınmalıdır (Mim. F.) .
- 3.4.5 Jüri üyelerinden birinin bilimsel sahtekarlık olayını rapor etmesi halinde diğer jüri üyelerinin tutumuna bağlı olarak adayın eserlerinin oy çokluğu ile kabul edilmesi halinde durum YÖK [Üniversitelerarası Kurul] tarafından ayrıntılı olarak incelenmelidir (MF) .
- 3.4.6 Jüri üyelerinin raporlarının belirli bir formatta olması gerekir. Raporlarda kesinlikle sonuç kısmı bulunmalı ve burada görüş istenmelidir (MF) .

3.5 Sözlü Sınav

- 3.5.1 Sözlü sınavda keyfiliğin ve subjektifliğin önüne geçmek için deneme dersi yeniden konabilir (İF) .
- 3.5.2 Sözlü sınava dinleyicilerin de katılması için önlemler alınmalıdır (İİBF) .

3.6 Doçentlik Sınav Belgesi

- 3.6.1 Doçentlik belgelerinde uzmanlığın belgelenmesi ile ortaya çıkan sorunlar tıp, mühendislik, sosyal bilimler ve insanı bilimler alanlarındaki uzmanlık ölçütlerinin değiştirilmesi [farklılaştırılması] ile çözümlenebilecek niteliktedir(İF) .

3.7 Anabilin/Anasanat Dalları

3.7.1 Sorun Anabilin/Anasanat, Bilim/Sanat Dallarının yeniden belirlenmesi ile giderilebilir (İF).

3.8 Diğer Sorunlar

3.8.1 Doçentlik ünvanı da Profesörlük ve Yardımcı Doçentlik gibi kadro koşuluna bağlanmalıdır (İF).

3.8.2 Atamada yeni bir jüri gereksizdir. Ancak, aynı kadroya birden fazla adayın başvurması halinde tercihin belirlenmesi için jüri kurulmalıdır (FEF).

3.8.3 Hakedilerek kazanılan ünvanlar ayrılma ve emeklilik sonucu yitirilmemelidir (İF).

3.8.4 Doktorasını yapan öğretim elemanı Yardımcı Doçent olarak atanabilir ve bu kişilere belirli sürelerle uluslararası dergilerde makale yayınlama zorunluluğu getirilebilir. Bu düzenleme Doçentler için de yapılabilir ve belirli sürelerde uluslararası yayın yapmayanların üniversite ile ilişkisinin kesilmesini sağlayacak hükümler konabilir (MF).

3.8.5 Doçentlik ve Profesörlük ünvanları yalnızca üniversite ile ilgili alanlarda kullanılabilmelidir. Ünvanların dışarıda kullanımının (ticari amaçlı kullanımının) önüne geçilmelidir (MF).

3.8.6 Çalıştığı kurumdaki Anabilin Dalı sicili ile birlikte her üniversite kendi Doçentini ve Profesörünü YÖK onayı ile atayabilir (MF).

3.8.7 Doçentlik ünvanını almak için yazılı bilim sınavı yapılması yanlıştır. Kişilerin bilimsel erki değerlendirilmelidir (MF).

6.1 Jüri üyeliğinin Cazip Hale Getirilmesi

- 6.1.1 Jüri üyeliği cazip hale getirilmelidir (MF) .
- 6.1.2 Jüriye katılacak üyelerin yolluk (uçak ile) ve gündelikleri YÖK bütçesinden sağlanmalıdır (MF) .
- 6.1.3 Uçak giderleri önceden karşılanmalıdır (HF) .
- 6.1.4 Jüri üyelerine [en az bir maaş tutarında FEF] hakkı huzur ödenmelidir (HF) .

6.2 Bilim/Sanat Alanlarının Yeniden Düzenlenmesi

- 6.2.1 Anabilin/Anasanat Dallarının yeniden düzenlenmesi Fakülte/Bölüm örgütlenmesi de yeniden ele alınarak daha köklü biçimde çözümlenmelidir (İF) .
- 6.2.2 Alanların yeniden belirlenmesinde Yükseköğretim kurumları akademik teşkilat yapısı göz önünde bulundurulmalıdır (İİBF) .
- 6.2.3 Anabilin/Anasanat Dallarının yeniden belirlenmesinde Dewey Sınıflandırma Sisteminin kullanılmasını, yılların bilimsel çalışmalarını, bilimsel özgünlüğünü, orijinalliği ön plana çıkartan bir sistemle bağdaştırmak zor görünmektedir (İİBF) .
- 6.2.4 Alanların belirlenmesinde Carnegie Foundation tarafından her yıl yayınlanan sistemden yararlanılabilir (İF) .
- 6.2.5 Anabilin/Anasanat Dallarının yeniden belirlenmesi konusunun kısa vadede yapılması gereken değişiklikler kategorisinde değil uzun vadede yapılması gereken değişiklikler kategorisinde ele alınması gerekir. Konu Anabilin/Anasanat Dallarınca Türkiye çapında oluşturulacak komisyonlarda çözümlenmelidir (İİBF)

6.3 Jüri Üyelerinin Niteliklerini Belirleme

6.3.0.1 Yayınların yapılabileceği dergilerin belirlenmesi Üniversitelerarası Kurulun insiyatifinde olmalı ancak dergilerin belirlenmesi aşamasında üniversitelerin görüşlerinin alınması yararlı olur (MF).

6.3.0.2 Jüri üyeliği için, meslekte kıdem, okuttuğu dersleri kaç yıldır okuttuğu, yabancı yayınları, eserlerine yabancı yayınlarda atıf yapılması ek koşulları aranmalıdır (HF).

6.3.0.3 Jüri üyelerinin yayınlarının da saygın akademisyenlerden oluşan bir yayın komisyonu ile donatılmış dergilerde yayınlanması yeterli olup ayrıca "citation index"lerde zikredilmelerini şart koşturmak Kıta Avrupası sistemine dayanan hukuk makaleleri için uygun değildir (HF).

6.3.1 Jürilerde Doğrudan Görev Alacak Profesörler

6.3.1.1 Jüri üyeleri raporda belirtildiği biçimde seçilmelidir (MF).

6.3.2 Jürilerde Görev Alamayacak Profesörler

6.3.2.1 Etik Kurulun oluşumu ve üyelerinin seçimine açıklık getirilmelidir (MF).

6.3.2.2 Etik Kurul mutlaka oluşturulmalıdır (FEF).

6.3.3 Doçentlik Jüri Üyelerini Belirlemede Kullanılması Önerilen Ölçütler

6.3.3.1 Tablo 4'deki "uluslararası kitap yazma" ifadesi anlaşılmamaktadır. Bunun yerine "yurt dışı yayın yapmış olmak ve kitap yazmış olmak" ifadesi konmalıdır (MF).

6.3.4 Doçentlik Sınavına Başvuran Adayların Sağlaması Gereken Ölçütler

- 6.3.4.1 Anabilin Dallarını hangi grupta yer alırsa alsın adayın en az bir araştırma projesini tek başına yürütüp sonuçlandırmış ve sonuçları içeren bir makaleyi kabul edilen bir dergide yayınlamış olması koşul olmalıdır (FEF, MF).
- 6.3.4.2 Tablo 5'deki "bilimsel nitelikli bir kitap yazmış olmak" ifadesi sorunlara yol açabilir (FEF).
- 6.3.4.3 Tablo 5'deki 5. Grup için "2 makale yada bilimsel nitelikte 1 kitap" yetersizdir. Bu koşul en az 2 yurtdışı makale artı 6 yurtiçi makale artı orijinal çalışma (kitap olabilir) ya da yurt dışı makale yoksa 8-10 adet yurtiçi makale artı orijinal çalışma biçiminde düzenlenmelidir (İF).
- 6.3.4.4 Adayın yardımcı doçent kadrosunda üç yıl çalışmış olması ve doktora çalışması dışında en az bir adet uluslararası yayın yapmış olması koşulu aranmalıdır (MF).
- 6.3.4.5 Basılmış olan eserler ile başvurulmalıdır (MF).
- 6.3.4.6 Adayın dosyasında bulunmayan eserler değerlendirmeye alınmamalıdır (MF).
- 6.3.4.7 Eserler temel yabancı diller dışında yazılmış ise onaylı çevirisi de dosyaya konmalıdır (MF).
- 6.3.4.8 Mühendislik dallarında doçentlik başvurusu öncesi adayın 1 yıl yurt içi veya yurt dışı endüstriyel işletmelerde kendi alanında çalışmış olması istenmelidir. Aday bu süre içinde üniversiteden maaşlı izinli sayılmalıdır.
- 6.3.4.9 Sosyal bilimler alanı için bir doçentlik tezi koşulu getirilmelidir (Almanya ve İsviçre'de "Habilitation" aranmaktadır (HF).
- 6.3.4.10 Doçentlik tezi [yada ayrıca yapılacak orijinal çalışma] yeniden konulmalıdır (MF, İİBF).
- 6.3.4.11 Doçentliğe başvuruda belli bir konuda tek başına bir araştırma yaparak sonucunun bilimsel bir rapor halinde hazırlanması pek çok sorunu ortadan kaldıracaktır. Bu tezin makale haline getirilerek uluslararası belirli bir dergide

yayınlanması ise araştırmacıya uluslararası bir kimlik kazandıracaktır (MF).

6.3.4.12 Adayın doktora sonrası bilimsel araştırmalarının ve yayınlarının nitelik ve nicelik bakımından yeterli sayılmasını sağlayacak ölçütler belirtilmelidir (İİBF).

6.3.4.13 Tablo 5'te her grup için belirtilen minimum yayın sayıları yanlış değerlendirilebilir. Bu sayılara ulaşan adaylar ile eserleri değerlendiren jüri üyeleri belirlenen sayıları başarılı olmak için yeterli sayabilir. Bu nedenle bu değerlendirme ölçüsü rapordan çıkarılmalıdır (İİBF).

6.3.4.14 Bir yıl girdiği sınavda yayın aşamasında takılan aday gelecek dönemlerden birinde sınava yeniden başvururken aradan geçen sürede mutlaka yeni bir araştırma ve yayın yapmış olmalıdır. Daha önceki dönemde verilmemiş ya da unutulmuş eski tarihli bir yayın yeni yayın diye gösterilmemelidir. Yeni yayın mutlaka bir önceki başarısız kalınan sınavın yapıldığı tarihten sonra yapılmış olmalıdır (MF).

6.3.4.15 Farklı konularda iki makale ve bilimsel nitelik ve formata sahip kitap yazma koşulu getirilmelidir (HF).

6.3.4.16 Yayının saygın akademisyenlerden oluşan bir yayın komisyonu ile donatılmış dergilerde yayımlanması öncelik taşınmalıdır (HF).

6.3.4.17 Makalelerin "citation index"lerde zikredilmesini şart koşturmak Kıta Avrupası sistemine dayanan hukuk makaleleri için uygun görünmemektedir (HF).

6.3.4.18 Öngörülen ölçütler bilimselliği ölçmekten ziyade matematiksel puan hesabına dayanmaktadır. Yurtiçi bilimsel etkinliklere ve ulusal yayınlara gerekenden daha az değer verilmektedir (MF).

6.3.4.19 Adaylardan belirli periyodiklerde yayın yapmasını istemek yerine Adayların yayınlarının içeriğini ve bilimsel değerini jürinin değerlendirmesine ağırlık verilmelidir (MF).

6.3.5 Yapılması Önerilen Diğer Değişiklikler

6.3.5.1 Yazıların yayınlanma süreci çok uzun olabildiğinden, editörün yayına kabul yazısı geçerli sayılmalıdır (FEF, İF).

6.3.5.2 6.3.5'de Önerilen değişiklikler gerçekleştirilmelidir (İlahiyat F).

EK

Grup 3

1. Jeoloji Mühendisliği bu grupta yer almalıdır (MF).
2. Metalürji Mühendisliği bilim kolu yeterlidir (MF).
3. Elektronik Malzemeler alanının Metalürji ve Malzeme Mühendisliği bilim kolu dışında düşünülmesi yanlıştır (MF).

Grup 5

1. Eksiklikler vardır. Sayısal yöntemler, yöneylem araştırması, bilgisayar bilimleri yer almamaktadır (İF).
2. Banka, Sigorta ve İşletme Hukuku dalları Uygulamalı İşletme Bilimi değildir. Banka ve Sigorta Hukuku iki bağımsız alandır (İF).
3. Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm İşletmeciliği biçiminde kısaltılmalıdır (İF).
4. Uluslararası Ticaret yanında Ticaret Hukuku ve Uluslararası Ticaret Hukuku yer almalıdır (İF).
5. Kadın Sorunları ve Çalışmaları Klinik Psikoloji içinde gösterilmektedir, Sosyolojinin konusu olabilir (İF).

6. Kişilik Psikolojisi hem Klinik hem Sosyal Psikoloji içinde gösterilmektedir. Çakışıyor (İF).
7. Personel Yönetimi ve İnsan Kaynakları Yönetimi birbirinden farklı değil. Yönetim Bilimleri içinde Kamu Personeli Yönetimi düşünülebilir (İF).
8. Örgütsel Davranış hem Yönetim Organizasyon hem Uygulamalı Psikoloji içinde yer almaktadır. Fark anlaşılamamaktadır (İF).
9. Çalışma Ekonomisi, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Yönetim ve Çalışma Psikolojisi, Yönetim ve Çalışma Sosyolojisi, Endüstri İlişkileri, Sosyal Siyaset, İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilin Dallarına yer verilmemiştir. İş Hukukuna ve Sosyal Güvenlik Hukukuna 9. Grupta, Çalışma Psikolojisi yok sayılarak Yönetim Psikolojisine 5. Grupta Yönetim Bilimleri başlığı altında, İnsan Kaynakları Yönetimi'ne ise yine 5. Grupta Yönetim Organizasyon başlığı altında yer verilmiştir (İİBF).
10. Bazı Doçentlik Bilim Alanları ile bunların altında yer alacağı anlaşılan bilim dalları arasında ilgi kurmak son derece güçtür. Uygulamalı Psikoloji altında İnsan Kaynakları, Klinik Psikoloji altında Kadın Sorunları ve Çalışmaları, Deneysel Psikoloji altında Felsefi Psikoloji, Sosyal Psikoloji altında Tüketici Psikolojisi bunun örnekleridir (İİBF).
11. Bölgesel İktisat listeye eklenebilir (İİBF).
12. Bazı bilim alanlarını aynı grupta bulunan diğer alanlarla birlikte değerlendirmek güçtür. Aktüerya Bilimleri ve Uygulamalı İstatistik'in Grup 1'de Fizik, Kimya gibi dallarla birlikte bulunması gibi... (İİBF).

Grup 8

1. Listeye Görüntü Yönetimi eklenmelidir (GSF).

T.C.
ÜNİVERSİTELERARASI KURUL
BAŞKANLIĞI

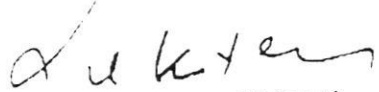
Sayı : B.31.0.ÜAK.01/1661
Konu :

ACELE
Ankara.

16 EYLÜL 1999

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
İZMİR

Üniversitelerarası Kurul'un 25.06.1999 tarihli toplantısında alınan 10 sayılı karar uyarınca öğrenci sınavlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunların giderilmesi amacıyla alınması gereken önlemler konusunu incelemek üzere kurulan komisyon raporu ile ilgili üniversitemiz görüşünün, konunun Üniversitelerarası Kurul'un 15.10.1999 tarihinde Selçuk Üniversitesi'nde yapacağı toplantı gündemine alındığı göz önüne alınarak en geç 04.10.1999 tarihine kadar Başkanlığımıza gönderilmesini saygı ile rica ederim.

Prof. Dr. Abdurrahman KUTLU
Üniversitelerarası Kurul Başkanı

ÜNİVERSİTELERARASI KURUL

DOÇENTLİK SINAVLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLARI İNCELEME KOMİSYONU

DOÇENTLİK SINAVLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

**Prof. Dr. Tamer Başoğlu
Prof. Dr. Üstün Ergüder
Prof. Dr. Fethi İdiman
Prof. Dr. Gülsün Sağlamer
Prof. Dr. İsmail Tosun (Yürütücü)**

Ankara, Haziran 1999

1. GİRİŞ

Üniversitelerarası Kurul'un 9 Kasım 1998 gün ve 2354 sayılı yazısı ile görevlendirilen Komisyon, aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

- Prof. Dr. Tamer Başoğlu
- Prof. Dr. Üstün Ergüder
- Prof. Dr. Fethi İdiman
- Prof. Dr. Gülsün Sağlañner
- Prof. Dr. İsmail Tosun (Yürütücü)

Komisyonun görevi, 2547 sayılı Kanun'un 24. maddesi ile Doçentlik Sınav Yönetmeliğı uyarınca yapılan doçentlik sınavlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunların ve bu sorunların giderilmesi amacıyla alınması gereken önlemlerin belirlenmesidir.

2. DOÇENTLİK SINAVLARININ TARİHÇESİ

Doçentlik sınavı, ilk kez 1946 yılında kabul edilen 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu ile 18.06.1946 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1946'dan bu yana geçen süre içerisinde yürürlüğe giren kanunlarla doçentlik sınavında yapılan değişiklikler, Tablo 1'de özetlenmiştir. 2547 sayılı Kanun ile getirilen değişikliklerin en önemlileri şunlardır:

- Doçentlik tezinin kaldırılması,
- Yabancı dil sınavlarının merkezi olarak yapılması,
- Jürilerin bilgisayarla belirlenmesi.

3. DOÇENTLİK SINAVLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Yükseköğretim sistemimizin hızla büyümesi ve buna paralel olarak yardımcı doçent ile profesör sayılarındaki hızlı artış sonucunda, doçentlik sınavlarının yürütülmesinde çeşitli şikayetlerin ortaya çıktığı akademik çevrelerde herkesin malumudur. Bu durum, Cumhuriyet Gazetesi'nin eki olan *Bilim Teknik Dergisi* başta olmak üzere çeşitli gazeteler yoluyla kamuoyuna da sık sık yansıtılmaktadır. Üzerinde en çok durulan konu, doçentlik sınavlarında karşılaşılan nitelik sorunudur. Bunun sonucunda, jürilerin bilimsel objektiflikten uzak olarak doçentlik unvanı dağıttığı ileri sürülmektedir.

Sunulan eserlerin evrensel bilime yaptığı katkıları objektif olarak değerlendiren ve adayları ciddi bir sözlü sınava tabi tutan jüriler olduğu bilinmektedir. Bu jüriler, sadece akademik nitelikleri yüksek olan adayları doçentlik unvanına layık görmektedir.

Burada sözü edilenler, bunların dışında kalan ve sübjektif karar verebilen profesörlerin çoğunlukta olduğu jürilerdir. Böyle durumlarda, doçentlik unvanını hak etmeyen adayların, çeşitli gerekçelerle başarılı bulundukları görülmektedir.

4936 SAYILI KANUN

13.06.1946 tarihinde kabul edilen 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu, 18.06.1946 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başvuru Koşulları

- Kanunun doçentlik sınavlarını düzenleyen 18. ve 19. maddeleri uyarınca doçentlik bilim sınavına başvurabilmek için adayın bilim kolu ile ilgili bir yükseköğretim diploması almış olması; *doktor* unvanını veya *tıpta uzman* yetkisini aldıktan sonra kendi bilim kolu ile ilgili bir işte en az iki yıl eylemli olarak çalışmış olması şartı getirilmiştir.
- Yılda bir kez başvuru yapılmaktadır.

Yabancı Dil Koşulu

Yabancı dil sınavı, jüri tarafından yapılmaktadır.

Sınav Aşamaları

Yabancı dil, Bilim

Jürilerin Kurulması

Üniversitelerarası Kurul tarafından ordinaryüs profesör veya profesörler arasından seçilmektedir.

1750 SAYILI KANUN

20.06.1973 tarihinde kabul edilen 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu, 07.07.1973 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başvuru Koşulları

- Kanunun 19. maddesi uyarınca doçentlik bilim sınavına başvurabilmek için adayın sınava gireceği bilim dalında doktora yapmış olması veya tıpta uzmanlık almış olması; sınava gireceği bilim dalında en az dört yıl çalışmış olması şartı getirilmiştir.
- Yılda iki kez başvuru yapılmaktadır.

Yabancı Dil Koşulu

Yabancı dil sınavı, jüri tarafından yapılmaktadır.

Sınav Aşamaları

Yabancı dil, Tez, Kollokyum, Deneme dersi

Jürilerin Kurulması

Üniversitelerarası Kurul tarafından profesörler arasından torbadan ad çekme yolu ile seçilmektedir.

2547 SAYILI KANUN

04.11.1981 tarihinde kabul edilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 06.11.1981 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başvuru Koşulları

- Kanunun 24. maddesi uyarınca doçentlik bilim sınavına başvurabilmek için bundan önceki kanunlarda yer alan belirli süre bilim dalı ile ilgili çalışmış olmak koşulu kaldırılmış; sadece doktora, tıpta uzmanlık veya sanatta yeterlik almış olmak koşulu getirilmiştir.
- Yılda bir kez başvuru yapılmaktadır.

Yabancı Dil Koşulu

Yabancı dil sınavı, merkezi olarak yapılmaktadır.

Sınav Aşamaları

Yabancı dil, Yayın, Sözlü

Jürilerin Kurulması

Üniversitelerarası Kurul tarafından profesörler arasından bilgisayar yardımıyla seçilmektedir.

Niteliksiz akademik personelin giderek büyümesine neden olan bu tür jüriler konusunda mutlaka bazı önlemler alınmalıdır. Haketmediği doçent unvanını aldıktan bir süre sonra profesör olan öğretim üyelerinin sayılarının giderek artması ve bu kişilerin daha sonra doçentlik jürilerinde görev almaları, *domino etkisiyle* gelişmeleri tehlikeli bir boyuta doğru sürüklemektedir.

Aslında sorun, kişilerin araştırma görevlisi ve/veya yardımcı doçent olarak atanmalarında başlamaktadır. Adayların atanmasında bilimsel objektif ölçütler kullanılması yerine, etkili profesörlerin kişisel tercihleri rol oynayabilmektedir. Bu profesörler, araştırma görevlisi ve/veya yardımcı doçent olarak almış oldukları kişilerin hamisi rolüne soyunarak akademik yükseltilmelerinde yardımcı olabilmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Bu tür olumsuz davranışlar, yetişen genç kuşaklara da kötü örnek olmaktadır. *Kişiler bir şekilde araştırma görevlisi kadrosuna atandıktan sonra, nitelikleri ne olursa olsun, belirli bir süre sonra profesörlüğe kadar yükseltilmeyi bir hak olarak görmeye başlamaktadırlar.* Doçentlik, bu yol üzerinde aşılması gereken bir kademe olarak görülmektedir.

Akademik olarak bir üst düzeye yükseltimenin yanı sıra, kişileri doçent unvanı almaya özendiren başlıca iki neden bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, doçent unvanı ile birlikte maaşa yapılan zam; ikincisi ise, piyasada iş yapabilmek için doçent unvanı ile saygınlık kazanmaktır.

Son üç yıl içerisinde doçentlik sınavlarına başvuran adayların ve kurulan jüri sayılarının alanlara göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir. Buradan görüldüğü gibi, başvuruların yaklaşık % 40-45’i sağlık bilimlerindenidir.

Tablo 2. Doçentlik sınavlarıyla ilgili istatistiksel bilgiler

Alan	1996		1997		1998	
	Aday Sayısı	Jüri Sayısı	Aday Sayısı	Jüri Sayısı	Aday Sayısı	Jüri Sayısı
Sağlık Bilimleri	1251	461	860	328	746	288
Sosyal Bilimler	579	255	486	223	461	219
Sanat	30	16	20	12	16	11
Fen Bilimleri	286	109	212	90	172	72
Ziraat ve Orman	181	80	117	58	87	49
Teknik Bilimler	411	200	337	177	323	167
Teknik Eğitim	29	14	24	15	29	19
TOPLAM	2767	1135	2056	903	1834	825

Doçentlik sınavı ile ilgili sorunlar aşağıda sistematik olarak incelenmiştir.

3.1 Başvuru Aşaması

Başvuru aşamasındaki aksaklık ve şikayetler aşağıda özetlenmiştir:

- Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 5. maddesine göre, doçentlik sınavına girmek isteyen adayların başvuruları, 1-15 Haziran tarihleri arasında rektörlüklere yapılmaktadır. Ancak bazı üniversiteler, bu tarihten sonra da başvuru belgelerini almaya devam etmektedirler. Özellikle adayların yayınları, jüri listelerinin onaylandığı toplantı tarihine kadar kabul edilmektedir. Bu durum, yönetmelik hükümlerini titizlikle uygulayan üniversitelerden başvuran adaylar aleyhine eşitsizlik yaratmaktadır.
- Adayların kanun ve yönetmelikteki koşullara uygun olarak başvuru yapıp yapmadıklarını kontrol etme yetkisi rektörlüklere verilmiştir. Doçentlik başvurularının kabulünde rektörlükler tarafından yapılan hatalar, sınavları olumsuz yönde etkilemektedir. Her dönem yapılan 2.000 dolayındaki başvurunun Üniversitelerarası Kurul personeli tarafından kısa sürede kontrol edilemeyeceği açıktır. Usulsüzlüklerin sınavlardan sonra belirlenerek doçentlik unvanlarının iptal edilmesi yoluna gidilmesi ise, ciddi hukuki sorunlar doğurmaktadır. Bunlarla ilgili olarak geçtiğimiz yıl karşılaşılan bazı örnekler aşağıda verilmiştir:
 - Dört kez başarısız olarak sınav hakkını dolduran bir adayın başvurusu, üniversitesi tarafından kabul edilerek jüri kurulması için Üniversitelerarası Kurul'a gönderilmiştir.
 - Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 2. maddesi uyarınca, Üniversitelerarası Kurul tarafından Farsça dilinden sınava girmesi kabul edilmeyen bir adayın başvurusu, üniversitesi tarafından kabul edilerek jüri kurulması için Üniversitelerarası Kurul'a gönderilmiştir.
 - Yabancı bir ülkeden aldığı tıpta doktora diploması ile başvuruda bulunan bir adaydan, doktora tezinin başvurduğu anabilim dalında olduğunu gösteren Üniversitelerarası Kurul belgesi alınmamıştır. Bu durum, adayın sınav aşamasında ortaya çıkmıştır.
- Bazı bilim/sanat dalları, farklı anabilim/anasanat dalları altında aynı isimle yer almaktadır. Bu durum, doçent adaylarının bilim/sanat dallarını yanlış kodlamasına neden olmakta ve birçok sorun ortaya çıkarmaktadır. Bunun nedenleri, **Anabilim/Anasanat Dalları** başlığı altında Bölüm 3.7'de açıklanmıştır.
- Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nin **Başvuru Şartları** başlıklı 1. maddesinde, doçentlik sınavına katılabilmek için "*Orijinal bilimsel araştırma ve yayınlar yapmış, orijinal sanat eserleri yaratmış, ortaya koymuş, alanında araştırmalar yapmış; uygulamalı sanat dalında konserler, resitaller, temsiller vermiş olmak*" koşulları aranmaktadır. Şikayet konularının yoğunlaştığı noktalardan biri de, "*orijinal bilimsel araştırma ve yayınlar*" ölçütünün ne olduğunun açıkça belirtilmemiş olmasıdır.

3.2 Jüri Oluşturulması Aşaması

Jüri oluşturulması aşamasındaki aksaklık ve şikayetler aşağıda özetlenmiştir:

- Jüri oluşturulması için öğretim üyelerince doldurulan **Doçentlik Sınavlarında Görev Alacak Profesörlük Formu**, Fakülte Kurulu tarafından onaylanmakta ve rektörlüklerce Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na gönderilmektedir. Bu formlardaki bilgiler kullanılarak jürilerde görev alabilecek profesörlerin adları manyetik ortamda bir dosya olarak oluşturulmaktadır.

Öğretim üyelerince doldurulan bu formlardaki bilgiler ne kadar sağlıklı olursa, jüriler de o derece isabetli kurulmaktadır. Ancak, öğretim üyeleri tarafından doldurulan formlar titizlikle incelenmemektedir. Kimi öğretim üyelerimiz, değişiklik formu doldurarak bilim dallarını değiştirmekte; dekanlıklar ise, çoğunlukla bu formların öncekilerden farkını incelemeden, rektör imzası ile Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na göndermektedir. Profesörler, bildirim formlarında iki ana nedenle değişiklik yapmaktadırlar.

Bunlardan birincisi, önceden yapılan bir hatanın düzeltilmek istenmesidir. Bu durum, genellikle kişinin asıl uzmanlık alanı ile atandığı ya da görev yaptığı anabilim dalı arasındaki farklılıklar nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Kadro sıkışıklığı nedeniyle asıl uzmanlık alanı dışındaki bir anabilim dalına atanmış profesörlerin, jüri üyeliği için hangi anabilim dalının kodlanması gerektiği konusunda kararsız kalmaları ve genellikle bulundukları kadroları asıl uzmanlık alanı olarak belirtmeleri, sağlıksız ve diğer jüri üyeleri tarafından yadırganan bir jüri oluşmasına neden olmaktadır.

İkinci neden ise, öğretim üyesinin yeni çalışmaları ile farklı bir alanda uzmanlaşması sonucunda bu alanda da jüri üyesi olma isteğini belirtmek istemesidir. Özellikle son yıllarda gelişen yeni alanlarda bu üyelere ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak bir kısım öğretim üyesi, uzmanı olduğu anabilim dalını değiştirerek bunun yerine belki de hiç uzmanı olmadığı bir anabilim dalını asıl uzmanlık alanı olarak yazabilmektedir.

- Yeterli sayıda öğretim üyesi olmadığı için kurulamayan jüriler, rektörlüklerle yapılan yazışma sonucunda bildirilen isimlerden kurulmaktadır. Yukarıda belirtilen sorunlar bu aşamada da önümüze çıkmakta ve bu kez öğretim üyelerinin bilgisi dışında, ilgili birimdeki görevliler isim bildirmektedir. Bunun sonucunda jürilerden çekilmeler doğal olarak artmaktadır. Diğer bir sakınca ise, istenen bilim dalı için ilgisi olmayan profesörlerin göreve talip olmalarıdır.
- Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 4. fıkrasında, "... aynı bilim ve sanat dalında yeterli sayıda üye bulunmadığı veya adayın bilim dalı, sanat dalı veya uzmanlık ve araştırma konularının özelliği zorunlu kıldığı takdirde, yakın bilim veya sanat dallarından jüri seçimi yapılabilir." hükmü yer almaktadır. Uygulamada jüriler oluşturulurken öncelikle jüri üyelerinin profesörlük uzmanlık dalı esas alınmaktadır. Profesörlük uzmanlık dalına göre profesör bulunmaması halinde ise, öğretim üyesinin doçent unvanı aldığı bilim dalı göz önüne alınmaktadır. Jüri buna rağmen kurulamıyorsa, bu bilim dalında yayınları olan profesörler seçilmektedir. Bunun sakıncası, uzman olmadığı alanda, ortak bir yayın yapmış olması nedeniyle profesörlerin jüri üyesi olabilmeleridir.

- Bilimsel sahtekarlık nedeniyle disiplin cezası almış veya zaman aşımı nedeniyle haklarında işlem yapılamamış profesörlerin jürilerde görev yapıyor olmaları, adaylar tarafından eleştirilmektedir.

3.3 Jürinin Toplanması

Öğretim üyelerinin jürilerde görev almamak için belirttikleri mazeretler, fakülte yönetim kurullarında genellikle kolayca kabul edilmektedir. Çoğu öğretim üyesi, sınavdan bir gün önce almış olduğu kısa süreli raporlarla jüriden çekilmektedir. Bu durum, jürinin ikinci kez toplanmasına neden olmaktadır. Örneğin, geçen dönemlerde Ankara'da toplanan bir jürinin asil üyesi, aynı gün odasında bulunmuş olmasına karşın, aynı sabah almış olduğu raporu gerekçe göstererek kendi fakültesinde yapılan jüri toplantısına katılmamıştır.

Bu durumlarla karşılaşıldığında, yönetmeliğe göre Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na yapılan tüm disiplin soruşturması yazışmalarına gelen cevaplar, öğretim üyelerinin raporlu olduğu veya hasta sevk kağıdı aldığı şeklinde olmaktadır.

3.4 Eserlerin İncelenmesi

Doçentlik sınavıyla ilgili şikayetlerin odaklandığı nokta, eserlerin incelenmesi aşamasıdır. Bu aşama ile ilgili aksaklıklar aşağıda özetlenmiştir:

- Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nin 8. maddesine göre, adayın teslim ettiği yayınlar ile değerlendirmeye esas teşkil edecek her türlü doküman ve metinlerin, jürilerin rektörlüklere bildirilmesinden sonraki bir hafta içerisinde jüri üyelerine gönderilmesi gerekmektedir. Ancak bazı rektörlükler, yayınların jüri üyelerine zamanında ulaşmasını çeşitli nedenlerle sağlayamamaktadırlar. Bu durum, jüri üyelerinin yayınları yeterince inceleyememelerine neden olmaktadır. Bazı üniversiteler, taahhütlü posta servisleri ile sorunu kendileri çözmektedirler.
- Eserlerin incelenmesi aşamasında, jürilerin standart ölçütlere sahip olmadıkları sık sık dile getirilmektedir. Yayın sayısı yanı sıra, yayın kalitesinin de ölçüt olarak alınması şüphesiz doğru bir yaklaşımdır. Ancak, eserlerin değerlendirilmesinde, jürilerin zaman zaman keyfi tutum içine girdikleri de yadsınamaz bir gerçektir. Nitelikleri açısından farklılıklar olmamasına karşın, iki yayınla eserleri başarılı bulunan adaylar yanında onbeş yayınla başarısız bulunan adaylardan bahsedilmektedir.
- Uluslararası düzeyde çok az yayın yapmış, hatta hiç yayın yapmamış jüri üyelerinin değerlendirmeleri sağlıklı olmamaktadır.
- Bazı jüri üyelerinin, adayların evrensel bilime yapmış oldukları katkıları değerlendirmek yerine adayların çalışma koşullarını değerlendirmeleri, sık karşılaşılan bir durumdur.
- Eserlerin incelenmesi aşamasında bilimsel sahtekarlık olayı üzerinde ciddi olarak durulması gerekmektedir. Jüri üyelerinden birinin bilimsel sahtekarlık olayını

rapor etmesine rağmen, diğer jüri üyelerinin tutumuna bağlı olarak, adayın eserleri oy çokluğu ile kabul edilebilmektedir.

- Adayın eserlerinin İngilizce'den farklı bir dilde yazıldığı durumda, jüri üyelerinin o dili bilen öğretim üyelerinden oluşturulması olasılığı oldukça düşük olmakta ve bazı üyelerin eserleri değerlendirmeleri mümkün olamamaktadır.

3.5 Sözlü Sınav

Sözlü sınav aşamasındaki aksaklıklar aşağıda belirtilmiştir:

- Sözlü sınav aşamasında, jürilerde görev yapan profesörlerin niteliğine bağlı olarak, keyfi davranışlar sergilenebildiği dile getirilmektedir. Bazı adaylar oldukça zor sorularla karşılaşırken, bazı adaylar çok kolay bir iki soru ile doçentlik unvanını alabilmektedir.
- Sözlü sınav öğretim üyelerine açıktır. Ancak, sınavlara genellikle dinleyiciler davet edilmemektedir.
- Eserlerin incelenmesi aşamasında başarılı olup sözlü sınav aşamasında başarısız olan adaylar için bir sonraki yıl kurulan jüriler, tamamen farklı kişilerden oluşabilmektedir. Bu durumda, eski ve yeni jüriler arasında hiçbir iletişim bulunmamakta ve yeni jüride görev yapanlar, adayın eserleri hakkında bilgi sahibi olamamaktadır.

3.6 Doçentlik Sınav Belgesi

2547 Sayılı Kanunda, doçentlik sınavında başarılı olanlara, "*bilim alanının doçent unvanı verilir*" hükmü yer almakta ve bilim alanı, Yükseköğretim Kurulu'na anabilim ve anasanat dalına eşdeğer kabul edilmektedir. Ancak, özellikle Tıp Bilim Kolundan başvurarak doçent olan adaylar, doçentlik belgelerinin anabilim dalına göre düzenlenmesine karşı çıkmakta, belgenin bilim dalına göre düzenlenmesini istemektedirler. Örneğin, Geriatri bilim dalından doçent olan adaya şu anda İç Hastalıkları Doçentlik Belgesi düzenlenmektedir. Ancak adaylar, belgenin Geriatri bilim dalında düzenlenmesini istemektedir.

3.7 Anabilim/Anasanat Dalları

Anabilim/Anasanat dalları konusunda üç önemli sorun bulunmaktadır:

- Bazı anabilim/anasanat dalları, farklı bilim/sanat kolları altında aynı ad ile tanımlanmaktadır. Tıp bilimlerinde bunun bir açıklaması bulunabilmektedir. Ancak, farklı bilim/sanat kolu altındaki aynı anabilim/anasanat dallarının ne anlama geldiğini yorumlamak mümkün değildir. Örneğin, şu andaki yapılanmada, Ekonometri bir bilim kolu olarak tanımlanmış ve bunun altında İstatistik ve

Yöneylem¹ gibi iki anabilim dalı tanımlanmıştır. Diğer yandan İstatistik, ayrı bir bilim kolu olarak yeniden tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle, İstatistik hem bilim kolu, hem de Ekonometri bilim kolu altında bir anabilim dalı olarak kabul edilmektedir. Bu çelişkinin bilimsel açıklaması yoktur. Bunun gerçek nedenleri, üniversitelerdeki iç çekişme ve herkesin bağımsız birimlere sahip olma isteğidir.

Üniversitelerarası Kurul tarafından doçentlik sınavı için kabul edilen anabilim/anasanat dalları arasında buna benzer çok sayıda örnek vardır ve bazıları aşağıda gösterilmiştir:

105 EV EKONOMİSİ
503 EV EKONOMİSİ

606.04.00 UYGULAMALI JEOLJİ
623.01.00 HİDROJEOLJİ

606.04.02 Hidrojeoloji
623.01.01 Hidrojeoloji

218.16.01 Maliye (Hukuk bilim kolu altında)
220 MALİYE

- Ayrıntıdaki **uç** uzmanlık dalları, anabilim/anasanat dalı olarak doçentlik kılavuzunda yer almaktadır. Bunun başlıca nedeni, üniversitelerin kadrolaşma amacıyla yeni anabilim/anasanat dalları önermeleri ve kimi zaman da **icat** etmeleridir. Böylece son derece ayrıntıda olan bir uzmanlık dalı, anabilim/anasanat dalı olarak önerilebilmekte ve Üniversitelerarası Kurul ile YÖK komisyonları, zaman zaman bu ayrıntıyı gözden kaçırabilmektedir. Anabilim/Anasanat dalı kurulması bir kez kabul edildikten sonra, bunun doğal uzantısı olarak bu anabilim/anasanat dalı doçentlik anabilim/anasanat dalı olarak tanımlanmaktadır.
- Bazı anabilim/anasanat dallarının fiilen ortadan kalkmış olmasına rağmen, bu kadroların hala üniversitelerde korunması ve doçentlik anabilim/anasanat dalları kılavuzunda yer alması sorun yaratmaktadır. Her ne kadar üniversitelerin teşkilat yönetmeliğinde yapılan değişiklik ile anabilim/anasanat dallarına dayalı yapılanmanın kaldırılmasına olanak tanınmış ise de, mevcut yapıyı koruma eğiliminde olan üniversitelerde bu anabilim/anasanat dalları halen aktif olabilmektedir. Bu tür anabilim/anasanat dallarına tipik bir örnek olarak Matematik bilim kolu altındaki *Matematiğin Temelleri ve Matematik Lojik* anabilim dalı gösterilebilir.

3.8 Diğer Sorunlar

- Doçentlik sınavına mühendislik branşlarından başvurarak üç kez başarısız olan adaylar, teknik eğitim bilim dallarından tekrar başvurmaktadırlar. Bu adaylar başarılı oldukları takdirde, mühendislik fakültelerindeki doçentlik kadrolarına atanmak istemektedirler.

¹ Bunun aslı *Yöneylem Araştırması* olmalıdır. Ancak, aynı isimli iki anabilim dalı olmasını önlemek için yalnızca *Yöneylem* adı verilmiştir. Bu sözcüğün tek başına hiçbir anlamı yoktur.

- Jürilerden çekilmelerin önemli bir nedeni de harcırah ve yollukların yetersiz olmasıdır. Bazı üniversiteler yöre dışına çıkacak jüri üyelerini dikkate alarak, ilgili harcama kalemlerindeki miktarı yeterli düzeyde tutabilmektedir. Buna karşılık bazı üniversiteler, harcama kalemine yeterli miktarda para ayırmadığı için jüri üyelerine yolluk-yevmiye ödemelerinde bulunamamaktadır. Avans talepleri de genellikle üniversiteler tarafından geri çevrililmektedir. Öğretim üyeleri, bu konulardaki şikayetlerini sık sık Üniversitelerarası Kurul'a iletmektedirler.
- Profesörlerin vefat, kurum değişikliği, emeklilik ve istifa gibi durum değişikliklerinin titizlikle izlenmesi ve Üniversitelerarası Kurul'a zamanında bildirilmesindeki aksaklıkların giderilmesi gerekmektedir.

4. DEĞİŞTİRİLMESİ GEREKEN KANUN VE YÖNETMELİKLER

Doçentlik sınavları ile ilgili değişikliklerin yapılabilmesi için değiştirilmesi gereken mevcut kanun ve yönetmelikler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Kanunlarda yapılması gereken değişiklikler.

I. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu	<ul style="list-style-type: none"> • Üniversitelerarası Kurul'un kuruluş ve işleyişi ile görevlerini açıklayan 11. maddenin b/6 bendi • 23. madde • Doçentlik Sınavı başlıklı 24. madde • Doçentliğe Atama başlıklı 25. madde
II. 1955 Sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu	<ul style="list-style-type: none"> • Doçentlik Sınavı başlıklı 20. madde • Doçentliğe Atamayı düzenleyen 21. madde
III. Doçentlik Sınav Yönetmeliği	
IV. Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği	<ul style="list-style-type: none"> • 10. madde • 11. madde • 13. madde • 14. madde • 15. madde • 16. madde • 18. madde

5. UZUN VADEDE YAPILMASI GEREKEN DEĞİŞİKLİKLER

Yardımcı doçentlik ve profesörlük unvanları, halen üniversiteler tarafından verilmekte olup bu kademelere atanabilmek için herhangi bir merkezi sınava gerek

görülmemektedir. Bu unvanları herhangi bir üniversitede alanlar, başka bir üniversitede görev almak istediklerinde yeniden değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

Doçentlik unvanı ise, Üniversitelerarası Kurul tarafından ve merkezi sınav sonucunda verilmektedir. Alınan bu unvan ülke çapında geçerlidir. Bu durum üniversitelerde çarpık yapılanmaya yol açmakta ve doçent unvanı almış birçok öğretim elemanı araştırma görevlisi ve yardımcı doçent kadrolarında çalışmaktadır. Çok sayıda elemanın bu şekilde birikmesi sonucunda, üniversite yönetimleri üzerindeki baskı da giderek artmakta ve doçentlik kadrolarına atanmada, öncelikli olarak kıdemin göz önüne alınması gerektiği ileri sürülebilmektedir. Bu tür yaklaşımlar sonucunda yükseköğretim kurumlarımız hızla meritokratik yapıdan uzaklaşmaktadır.

Diğer bir sorun ise, doçent unvanı alan birçok kişinin üniversite dışında görev yapmasıdır. *Yardımcı doçent, doçent ve profesörlük unvanları, öğretim üyelerinin üniversiteyle bağlantılarını gösteren görev unvanlarıdır. Öğretim üyeleri, bu unvanları üniversitede görevli oldukları sürece kullanmalıdır.* Bilimsel saygınlığın bu unvanlarla kazanılamayacağı açık bir gerçektir. *Üniversiteler tarafından verilen ve kişilerin ömür boyunca her yerde kullanabilecekleri akademik unvan ise doktora derecesidir.*

Bu çarpık durumun düzeltilmesi için doçentlik, yardımcı doçent ve profesör atamalarında olduğu gibi, bir kadroya atanarak alınabilen unvan haline getirilmelidir.

6. KISA VADEDE YAPILMASI GEREKEN DEĞİŞİKLİKLER

Doçentlik jürilerinin oluşumunda yaşanan problemlerin giderilmesi için yapılması gerekenler şunlardır:

- Jüri üyeliğini cazip hale getirmek,
- Mevcut bilim/sanat alanları ile alt dallarının dağılımını düzenlemek,
- Jürilerde görev alacak profesörlerin sağlaması gereken nitelikleri belirlemek,
- Başvuracak adayların sağlaması gereken minimum yayın sayıları ile niteliğini belirlemek.

6.1 Jüri Üyeliğinin Cazip Hale Getirilmesi

Jüri üyelerinin uçakla seyahatlerinin sağlanması için Üniversitelerarası Kurul'un bütçesine ödenek ayrılmalıdır. Ayrıca, jürilerde görev yapacaklara *hakkı huzur* biçiminde bir ödeme yapılmalıdır.

Sayıları oldukça fazla olan uluslararası düzeydeki öğretim üyelerimiz de, doçentlik sınavlarının niteliğinin yükseltilmesinde kendilerine düşen görevleri yerine getirmelidir. Öğretim üyeleri, jüri üyeliğini angarya bir iş olarak görmemeli ve çok ciddi gerekçeleri olmadıkça jürilerden çekilmemelidir.

6.2 Bilim/Sanat Alanlarının Yeniden Düzenlenmesi

Bilim/sanat alanlarının düzenlenmesi ile ilgili halen yürürlükte olan kılavuzdaki aksaklıklar Bölüm 3.7’de belirtilmiştir. Komisyonumuz, alanların yeniden düzenlenmesi ile ilgili olarak kütüphane sınıflandırılmasında kullanılan *The Dewey Decimal Classification System* ile İngiltere’de *Higher Education Funding Council* tarafından yapılan *Araştırma Değerlendirmesi* çalışmasında kullanılan *Research Assessment Exercise: Units of Assessment* kitaplarından yararlanmıştır. Ayrıca, yurtdışındaki meslek kuruluşları tarafından meslek alanlarıyla ilgili yapılan çalışmalar da göz önüne alınmıştır. 12 gruba ayrılan alanlar Ek-1’de gösterilmiştir. Bu alanların belirlenmesinde, yükseköğretim kurumlarımızın teşkilat yapısı göz önüne alınmamıştır. Bazı alanların yanında parantez içinde yazılan konular, adayları yönlendirme amacıyla yazılmıştır ve kesinlikle belirleyici konular değildir. Bu konulardan bazıları zaman içerisinde kaldırılabilir veya yenileri eklenebilir.

6.3 Jüri Üyelerinin Niteliklerini Belirleme

Doçentlik sınavlarında karşılaşılan nitelik sorununun önlenmesi için jürilerde görev yapacak öğretim üyelerinin, bilimsel aktiviteleri üst düzeyde olan profesörler arasından seçilmesi kaçınılmaz bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.

Jürilerde görev yapacak profesörleri belirlemede kullanılacak ölçütler, bu kişilerde bulunması gereken iki özelliği ortaya çıkarmalıdır. Bu özellikler şunlardır:

- Kişinin evrensel bilime pozitif katkı yaptığıının başkaları tarafından da onaylanması,
- Kişinin bilimsel aktivitesinin sürekliliği.

Bilime kalıcı katkı yapmanın en belirleyici göstergesi, yayınlanan makaleye yapılan pozitif atıflardır. Yaptığı çalışmalar, başkaları tarafından kullanılmayan kişilerin bilimsel nitelikleri tartışmalıdır. Ancak, 1980’den sonra etkili olan **yayınla yoksa yok olursun** kavramı, başta A.B.D. olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de yayınlanan dergi sayılarında hızlı bir artışa neden olmuştur. Buna bağlı olarak, dergi kalitelerinde de hızlı bir düşüş yaşanmaktadır. Atıf sayılarının hesaplanmasında, hangi uluslararası dergide yayınlanan makalenin değerlendirilmeye alınması gerektiği konusunda ülkemizde sürekli tartışma yaşanmaktadır. Herkesin üzerinde tartışmasız anlaştığı üç indeks şunlardır:

- *Science Citation Index* (SCI)
- *Social Sciences Citation Index* (SSCI)
- *Arts and Humanities Citation Index* (AHCI)

Bu indeksler kapsamındaki dergilerde yayınlanan makaleler, tüm üniversitelerimizde *uluslararası makale* olarak nitelendirilmektedir. Ancak, bunlara ek olarak başka indekslerin de değerlendirmeye alınması (örneğin, *Science Citation Index Expanded*, *CompuMath Index*, *Engineering Index*, *Index Medicus*) çeşitli çevrelerce gündeme getirilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarımızdaki mevcut tüm alanlarda yurtdışı yayın yapılmasını istemek doğru bir yaklaşım değildir. Bazı alanlarda mutlaka yurtiçi yayın yapılması gerekmektedir. Ancak, burada da hangi dergilerin değerlendirilmeye alınması gerektiği konusunda fikir ayrılıkları bulunmaktadır. TÜBİTAK gibi bazı kuruluşların çıkarmış olduğu hakemli dergilerin saygın bir yeri olmasına karşın, ulusal ve uluslararası çevrelerin denetimine kapalı olan ve yaygın okuyucu kitlesi bulunmayan bazı fakülte dergilerinin niteliği tartışmalıdır.

Bu nedenle, alanlara bağlı olarak göz önüne alınması gereken ulusal ve uluslararası dergileri belirleme görevinin Üniversitelerarası Kurul tarafından seçilecek komisyona bırakılması en akılcı yol olacaktır.

Ayrıca, jüri üyelerinin belirlenmesinde kullanılan ölçütlerin, çok geniş bir yelpazede yer alan programların tümü için aynı olması da doğru bir yaklaşım değildir. Bir fikir vermesi açısından, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerde, 1988 ile 1992 arasındaki 5 yıl içerisinde öğretim üyesi başına yayınlanan makale sayıları ile öğretim üyesi başına yapılan atıf sayılarının programlara göre değişimi Ek-2'de verilmiştir. Buradan da görüleceği gibi, yayın ve atıf sayıları alanlara göre büyük farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle, ölçütlerin alana göre farklılık göstermesi doğal karşılanmalıdır.

6.3.1 Jürilerde doğrudan görev alacak profesörler

Aşağıda belirtilen öğretim üyelerinin jürilerde doğrudan görev almalarında yarar vardır:

- TÜBİTAK Hizmet veya Bilim Ödülü alanlar,
- TÜBA üyeleri,
- Uluslararası nitelikteki Bilimler Akademilerine* üye olarak seçilenler,
- SCI, SSCI ve AHCI kapsamındaki dergilerin *Editörler Kurulunda* görev yapanlar.

6.3.2 Jürilerde görev alamayacak profesörler

Bilimsel hırsızlık olayına karışmış kişilerin jürilerde kesinlikle görev almamaları gerekmektedir. Bilimsel hırsızlık olaylarının *zaman aşımına* uğradığı durumlarda, bu eylemi gerçekleştirenler hakkında disiplin cezası verilememektedir. Ancak, bu kişilerin ceza almadıkları gerekçesiyle jürilerde görev yapmaları son derece sakıncalıdır. Bu konuyla ilgili olarak Üniversitelerarası Kurul tarafından bir *Etik Komisyonu* oluşturulması ve bu komisyonun bilimsel hırsızlık olaylarına karışan öğretim üyelerini belirlemesi önerilmektedir.

6.3.3 Jüri üyelerini belirlemede kullanılması önerilen ölçütler

Jürilerde görev yapacak profesörlerin alanlara göre sağlaması gereken ölçütler Tablo 4'te gösterilmiştir.

* İsveç Kraliyet Bilim Akademisi, Avrupa Bilimler Akademisi, Amerik Birleşik Devletleri'ndeki National Academy of Sciences niteliğindeki bilimler akademileri.

Tablo 4. Jüri üyelerini belirlemede kullanılması önerilen ölçütler.

Grup No	Tüm Akademik Faaliyet	Son 5 Yıldaki Akademik Faaliyet
1	5 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	5 makale veya 2 uluslararası kitapta bölüm yazma veya 1 uluslararası kitap yazma
2	1 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	1 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma
3	3 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	3 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma
4	2 atıf veya uluslararası proje yarışmalarında dereceye girme veya ulusal proje yarışmalarında ilk 3 dereceye girmiş olma	2 makale veya uluslararası proje yarışmalarında dereceye girme veya ulusal proje yarışmalarında ilk 3 dereceye girme
5	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
6	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
7	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
8	2 atıf veya ulusal veya uluslararası ödül almış olmak veya özgün sanat/tasarım çalışmalarının müzelerde ve/veya müzelere eşdeğer kurumlarda yer alması	2 makale veya yaptığı 2 ayrı sanat ve tasarım etkinlikleri hakkında özel yayın yapılması, yayın organlarında yer verilmiş olması veya atıf yapılması
9	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
10	3 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	3 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma
11	5 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	5 makale veya 2 uluslararası kitapta bölüm yazma veya 1 uluslararası kitap
12	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	3 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma

Not:

- Atıf sayılarında, kendi kendine yapılan atıflar dikkate alınmayacaktır.
- Atıfların pozitif olmaları şarttır.
- Makaleler ve atıflar, o alan için oluşturulacak komisyonlar tarafından belirlenen dergilerde basılmalıdır.
- Uluslararası patent, atıf yerine geçerli sayılır.

6.3.4 Doçentlik sınavına başvuran adayların sağlaması gereken ölçütler

Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak şu andaki yönetmelikte bulunan ve adayların yapması gereken “*orijinal bilimsel araştırma ve yayınlar, sanat eserleri, sanat çalışmaları*” ifadesinin ne anlama geldiği açıklanmalıdır. **Bu ifade, adayın yapmış olduğu lisansüstü çalışmalardan (yüksek lisans, doktora/sanatta yeterlik) kaynaklanan yayınları kapsamamalıdır.** Adaylardan mutlaka doktora/sanatta yeterlik çalışmalarından kaynaklanan en az bir yayın yapmaları istenmelidir.

Adayların lisansüstü çalışmalarından kaynaklanan yayınlara ek olarak, doçentlik sınavına başvurabilmek için yapmaları gereken minimum yayın sayıları, her grup için Tablo 5’te belirtilmiştir. Ancak bunların minimum yayın sayıları olduğu gözden kaçırılmamalı ve bu koşulları sağlayan her adayın, eserlerin incelenmesi aşamasında mutlaka başarılı olacağı anlamı çıkarılmamalıdır. Jüri üyeleri, yapılan yayınların kalitelerini yetersiz bulabilir veya yayınlardaki yazar sayısına bağlı olarak adaylardan daha fazla yayın yapmalarını isteyebilir.

6.3.5 Yapılması önerilen diğer değişiklikler

- Doçentlik sınavına başvuracak adaylar için standart bir özgeçmiş formatı hazırlanması yararlı olacaktır. Özgeçmişte, adayın yapmış olduğu lisansüstü çalışmalardan (yüksek lisans, doktora/sanatta yeterlik) kaynaklanan yayınların neler olduğu açıkça belirtilmelidir.
- Adaylar, doçentlik sınavına başvurularında mutlaka eserlerin basılmış orijinal kopyalarını veya fotokopilerini sunmalıdır. Eserlerin kabul edildiğine dair ilgili dergi editörlerinden gelen mektuplar kabul edilmemelidir.
- Eserlerin incelenmesi için jüri üyelerinin biraraya gelmelerine gerek yoktur. Adayların eserleri, üniversitelerince ilgili jüri üyelerine ulaştırılmalıdır. Jüri üyeleri, eserleri inceledikten sonra kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurul’a göndermelidir. Üniversitelerarası Kurul, gelen görüşlere göre adayın başarılı veya başarısız olduğunu belirlemeli ve durumu aday ile jüri üyelerine bildirmelidir. Adayın başarılı olduğu durumda, sözlü sınav tarihi de ayrıca bildirilmelidir. Jüri üyelerinden birinin, adayın eserlerinde bilimsel sahtekarlık olduğunu bildirmesi halinde, Üniversitelerarası Kurul durumu Etik Komisyonu’na iletmeli ve buradan gelecek cevaba göre hareket edilmelidir.
- Sözlü sınav tarihi, sınavın yapılacağı üniversitede mutlaka 10 gün önceden öğretim üyelerine ilan edilmeli ve katılımları sağlanmalıdır.
- Adayın yayınlarından bir kısmının veya tümünün yabancı dilde yazılmış olduğu durumlarda, jüri üyelerinin seçiminde o yabancı dili bilen profesörlere öncelik verilmelidir.
- Adayın sözlü sınavda başarısız olması halinde, yeni jüri üyelerine adayın eserlerini inceleyen jüri üyelerinin kişisel raporları ile başarısız olduğu sözlü sınav tutanağı gönderilmelidir.

Tablo 5. Doçentlik sınavına girmek için adayların sağlaması gereken ölçütler.

Grup No	Akademik Faaliyet
1	3 makale
2	1 makale
3	2 makale
4	2 makale veya ulusal veya uluslararası proje yarışmalarında dereceye girme
5	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
6	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
7	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
8	2 makale veya ulusal veya uluslararası ödül almış olmak veya 2 tane sanat etkinliği düzenleme
9	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
10	2 makale
11	3 makale
12	2 makale

Not:

- Makaleler, o alan için oluşturulacak komisyonlar tarafından belirlenen dergilerde basılmalıdır.
- Makale sayısının hesaplanmasında, 1, 2 ve 3 yazarlı makaleler 1 makale olarak sayılacaktır. 4 ve daha fazla yazarlı makalelerde ise, makale sayısı, bir'in yazar sayısına bölünmesiyle hesaplanacaktır.

ÜNİVERSİTELERARASI KURUL

DOÇENTLİK SINAVLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLARI İNCELEME KOMİSYONU

DOÇENTLİK SINAVLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Prof. Dr. Tamer Başoğlu
Prof. Dr. Üstün Ergüder
Prof. Dr. Fethi İdiman
Prof. Dr. Gülsün Sağlamer
Prof. Dr. İsmail Tosun (Yürütücü)

Ankara, Haziran 1999

1. GİRİŞ

Üniversitelerarası Kurul'un 9 Kasım 1998 gün ve 2354 sayılı yazısı ile görevlendirilen Komisyon, aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

- Prof. Dr. Tamer Başoğlu
- Prof. Dr. Üstün Ergüder
- Prof. Dr. Fethi İdiman
- Prof. Dr. Gülsün Sağlam
- Prof. Dr. İsmail Tosun (Yürütücü)

Komisyonun görevi, 2547 sayılı Kanun'un 24. maddesi ile Doçentlik Sınav Yönetmeliği uyarınca yapılan doçentlik sınavlarının uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunların ve bu sorunların giderilmesi amacıyla alınması gereken önlemlerin belirlenmesidir.

2. DOÇENTLİK SINAVLARININ TARİHÇESİ

Doçentlik sınavı, ilk kez 1946 yılında kabul edilen 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu ile 18.06.1946 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1946'dan bu yana geçen süre içerisinde yürürlüğe giren kanunlarla doçentlik sınavında yapılan değişiklikler, Tablo 1'de özetlenmiştir. 2547 sayılı Kanun ile getirilen değişikliklerin en önemlileri şunlardır:

- Doçentlik tezinin kaldırılması,
- Yabancı dil sınavlarının merkezi olarak yapılması,
- Jürilerin bilgisayarla belirlenmesi.

3. DOÇENTLİK SINAVLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Yükseköğretim sistemimizin hızla büyümesi ve buna paralel olarak yardımcı doçent ile profesör sayılarındaki hızlı artış sonucunda, doçentlik sınavlarının yürütülmesinde çeşitli şikayetlerin ortaya çıktığı akademik çevrelerde herkesin malumudur. Bu durum, Cumhuriyet Gazetesi'nin eki olan *Bilim Teknik Dergisi* başta olmak üzere çeşitli gazeteler yoluyla kamuoyuna da sık sık yansıtılmaktadır. Üzerinde en çok durulan konu, doçentlik sınavlarında karşılaşılan nitelik sorunudur. Bunun sonucunda, jürilerin bilimsel objektiflikten uzak olarak doçentlik unvanı dağıttığı ileri sürülmektedir.

Sunulan eserlerin evrensel bilime yaptığı katkıları objektif olarak değerlendiren ve adayları ciddi bir sözlü sınava tabi tutan jüriler olduğu bilinmektedir. Bu jüriler, sadece akademik nitelikleri yüksek olan adayları doçentlik unvanına layık görmektedir.

Burada sözü edilenler, bunların dışında kalan ve sübjektif karar verebilen profesörlerin çoğunlukta olduğu jürilerdir. Böyle durumlarda, doçentlik unvanını hak etmeyen adayların, çeşitli gerekçelerle başarılı bulundukları görülmektedir.

4936 SAYILI KANUN

13.06.1946 tarihinde kabul edilen 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu, 18.06.1946 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başvuru Koşulları

- Kanunun doçentlik sınavlarını düzenleyen 18. ve 19. maddeleri uyarınca doçentlik bilim sınavına başvurabilmek için adayın bilim kolu ile ilgili bir yükseköğretim diploması almış olması; *doktor* unvanını veya *tıpta uzman* yetkisini aldıktan sonra kendi bilim kolu ile ilgili bir işte en az iki yıl eylemli olarak çalışmış olması şartı getirilmiştir.
- Yılda bir kez başvuru yapılmaktadır.

Yabancı Dil Koşulu

Yabancı dil sınavı, jüri tarafından yapılmaktadır.

Sınav Aşamaları

Yabancı dil, Bilim

Jürilerin Kurulması

Üniversitelerarası Kurul tarafından ordinaryüs profesör veya profesörler arasından seçilmektedir.

1750 SAYILI KANUN

20.06.1973 tarihinde kabul edilen 1750 sayılı Üniversiteler Kanunu, 07.07.1973 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başvuru Koşulları

- Kanunun 19. maddesi uyarınca doçentlik bilim sınavına başvurabilmek için adayın sınava gireceği bilim dalında doktora yapmış olması veya tıpta uzmanlık almış olması; sınava gireceği bilim dalında en az dört yıl çalışmış olması şartı getirilmiştir.
- Yılda iki kez başvuru yapılmaktadır.

Yabancı Dil Koşulu

Yabancı dil sınavı, jüri tarafından yapılmaktadır.

Sınav Aşamaları

Yabancı dil, Tez, Kollokyum, Deneme dersi

Jürilerin Kurulması

Üniversitelerarası Kurul tarafından profesörler arasından torbadan ad çekme yolu ile seçilmektedir.

2547 SAYILI KANUN

04.11.1981 tarihinde kabul edilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 06.11.1981 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başvuru Koşulları

- Kanunun 24. maddesi uyarınca doçentlik bilim sınavına başvurabilmek için bundan önceki kanunlarda yer alan belirli süre bilim dalı ile ilgili çalışmış olmak koşulu kaldırılmış; sadece doktora, tıpta uzmanlık veya sanatta yeterlik almış olmak koşulu getirilmiştir.
- Yılda bir kez başvuru yapılmaktadır.

Yabancı Dil Koşulu

Yabancı dil sınavı, merkezi olarak yapılmaktadır.

Sınav Aşamaları

Yabancı dil, Yayın, Sözlü

Jürilerin Kurulması

Üniversitelerarası Kurul tarafından profesörler arasından bilgisayar yardımıyla seçilmektedir.

Niteliksiz akademik personelin giderek büyümesine neden olan bu tür jüriler konusunda mutlaka bazı önlemler alınmalıdır. Haketmediği doçent unvanını aldıktan bir süre sonra profesör olan öğretim üyelerinin sayılarının giderek artması ve bu kişilerin daha sonra doçentlik jürilerinde görev almaları, *domino etkisiyle* gelişmeleri tehlikeli bir boyuta doğru sürüklemektedir.

Aslında sorun, kişilerin araştırma görevlisi ve/veya yardımcı doçent olarak atanmalarında başlamaktadır. Adayların atanmasında bilimsel objektif ölçütler kullanılması yerine, etkili profesörlerin kişisel tercihleri rol oynayabilmektedir. Bu profesörler, araştırma görevlisi ve/veya yardımcı doçent olarak almış oldukları kişilerin hamisi rolüne soyunarak akademik yükseltilmelerinde yardımcı olabilmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Bu tür olumsuz davranışlar, yetişen genç kuşaklara da kötü örnek olmaktadır. *Kişiler bir şekilde araştırma görevlisi kadrosuna atandıktan sonra, nitelikleri ne olursa olsun, belirli bir süre sonra profesörlüğe kadar yükseltilmeyi bir hak olarak görmeye başlamaktadırlar.* Doçentlik, bu yol üzerinde aşılması gereken bir kademe olarak görülmektedir.

Akademik olarak bir üst düzeye yükseltilmenin yanı sıra, kişileri doçent unvanı almaya özendiren başlıca iki neden bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, doçent unvanı ile birlikte maaşa yapılan zam; ikincisi ise, piyasada iş yapabilmek için doçent unvanı ile saygınlık kazanmaktır.

Son üç yıl içerisinde doçentlik sınavlarına başvuran adayların ve kurulan jüri sayılarının alanlara göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir. Buradan görüldüğü gibi, başvuruların yaklaşık % 40-45’i sağlık bilimlerindendir.

Tablo 2. Doçentlik sınavlarıyla ilgili istatistiksel bilgiler

Alan	1996		1997		1998	
	Aday Sayısı	Jüri Sayısı	Aday Sayısı	Jüri Sayısı	Aday Sayısı	Jüri Sayısı
Sağlık Bilimleri	1251	461	860	328	746	288
Sosyal Bilimler	579	255	486	223	461	219
Sanat	30	16	20	12	16	11
Fen Bilimleri	286	109	212	90	172	72
Ziraat ve Orman	181	80	117	58	87	49
Teknik Bilimler	411	200	337	177	323	167
Teknik Eğitim	29	14	24	15	29	19
TOPLAM	2767	1135	2056	903	1834	825

Doçentlik sınavı ile ilgili sorunlar aşağıda sistematik olarak incelenmiştir.

3.1 Başvuru Aşaması

Başvuru aşamasındaki aksaklık ve şikayetler aşağıda özetlenmiştir:

- Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 5. maddesine göre, doçentlik sınavına girmek isteyen adayların başvuruları, 1-15 Haziran tarihleri arasında rektörlüklere yapılmaktadır. Ancak bazı üniversiteler, bu tarihten sonra da başvuru belgelerini almaya devam etmektedirler. Özellikle adayların yayınları, jüri listelerinin onaylandığı toplantı tarihine kadar kabul edilmektedir. Bu durum, yönetmelik hükümlerini titizlikle uygulayan üniversitelerden başvuran adaylar aleyhine eşitsizlik yaratmaktadır.
- Adayların kanun ve yönetmelikteki koşullara uygun olarak başvuru yapıp yapmadıklarını kontrol etme yetkisi rektörlüklere verilmiştir. Doçentlik başvurularının kabulünde rektörlükler tarafından yapılan hatalar, sınavları olumsuz yönde etkilemektedir. Her dönem yapılan 2.000 dolayındaki başvurunun Üniversitelerarası Kurul personeli tarafından kısa sürede kontrol edilemeyeceği açıktır. Usulsüzlüklerin sınavlardan sonra belirlenerek doçentlik unvanlarının iptal edilmesi yoluna gidilmesi ise, ciddi hukuki sorunlar doğurmaktadır. Bunlarla ilgili olarak geçtiğimiz yıl karşılaşılan bazı örnekler aşağıda verilmiştir:
 - Dört kez başarısız olarak sınav hakkını dolduran bir adayın başvurusu, üniversitesi tarafından kabul edilerek jüri kurulması için Üniversitelerarası Kurul'a gönderilmiştir.
 - Doçentlik Sınav Yönetmeliğinin 2. maddesi uyarınca, Üniversitelerarası Kurul tarafından Farsça dilinden sınava girmesi kabul edilmeyen bir adayın başvurusu, üniversitesi tarafından kabul edilerek jüri kurulması için Üniversitelerarası Kurul'a gönderilmiştir.
 - Yabancı bir ülkeden aldığı tıpta doktora diploması ile başvuruda bulunan bir adaydan, doktora tezinin başvurduğu anabilim dalında olduğunu gösteren Üniversitelerarası Kurul belgesi alınmamıştır. Bu durum, adayın sınav aşamasında ortaya çıkmıştır.
- Bazı bilim/sanat dalları, farklı anabilim/anasanat dalları altında aynı isimle yer almaktadır. Bu durum, doçent adaylarının bilim/sanat dallarını yanlış kodlamasına neden olmakta ve birçok sorun ortaya çıkarmaktadır. Bunun nedenleri, **Anabilim/Anasanat Dalları** başlığı altında Bölüm 3.7'de açıklanmıştır.
- Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nin **Başvuru Şartları** başlıklı 1. maddesinde, doçentlik sınavına katılabilmek için "*Orijinal bilimsel araştırma ve yayınlar yapmış, orijinal sanat eserleri yaratmış, ortaya koymuş, alanında araştırmalar yapmış; uygulamalı sanat dalında konserler, resitaller, temsiller vermiş olmak*" koşulları aranmaktadır. Şikayet konularının yoğunlaştığı noktalardan biri de, "*orijinal bilimsel araştırma ve yayınlar*" ölçütünün ne olduğunun açıkça belirtilmemiş olmasıdır.

3.2 Jüri Oluşturulması Aşaması

Jüri oluşturulması aşamasındaki aksaklık ve şikayetler aşağıda özetlenmiştir:

- Jüri oluşturulması için öğretim üyelerince doldurulan **Doçentlik Sınavlarında Görev Alacak Profesörlük Formu**, Fakülte Kurulu tarafından onaylanmakta ve rektörlüklerce Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na gönderilmektedir. Bu formlardaki bilgiler kullanılarak jürilerde görev alabilecek profesörlerin adları manyetik ortamda bir dosya olarak oluşturulmaktadır.

Öğretim üyelerince doldurulan bu formlardaki bilgiler ne kadar sağlıklı olursa, jüriler de o derece isabetli kurulmaktadır. Ancak, öğretim üyeleri tarafından doldurulan formlar titizlikle incelenmemektedir. Kimi öğretim üyelerimiz, değişiklik formu doldurarak bilim dallarını değiştirmekte; dekanlıklar ise, çoğunlukla bu formların öncekilerden farkını incelemeden, rektör imzası ile Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na göndermektedir. Profesörler, bildirim formlarında iki ana nedenle değişiklik yapmaktadırlar.

Bunlardan birincisi, önceden yapılan bir hatanın düzeltilmek istenmesidir. Bu durum, genellikle kişinin asıl uzmanlık alanı ile atandığı ya da görev yaptığı anabilim dalı arasındaki farklılıklar nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Kadro sıkışıklığı nedeniyle asıl uzmanlık alanı dışındaki bir anabilim dalına atanmış profesörlerin, jüri üyeliği için hangi anabilim dalının kodlanması gerektiği konusunda kararsız kalmaları ve genellikle bulundukları kadroları asıl uzmanlık alanı olarak belirtmeleri, sağlıklı ve diğer jüri üyeleri tarafından yadırganan bir jüri oluşmasına neden olmaktadır.

İkinci neden ise, öğretim üyesinin yeni çalışmaları ile farklı bir alanda uzmanlaşması sonucunda bu alanda da jüri üyesi olma isteğini belirtmek istemesidir. Özellikle son yıllarda gelişen yeni alanlarda bu üyelere ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak bir kısım öğretim üyesi, uzmanı olduğu anabilim dalını değiştirerek bunun yerine belki de hiç uzmanı olmadığı bir anabilim dalını asıl uzmanlık alanı olarak yazabilmektedir.

- Yeterli sayıda öğretim üyesi olmadığı için kurulamayan jüriler, rektörlüklerle yapılan yazışma sonucunda bildirilen isimlerden kurulmaktadır. Yukarıda belirtilen sorunlar bu aşamada da önümüze çıkmakta ve bu kez öğretim üyelerinin bilgisi dışında, ilgili birimdeki görevliler isim bildirmektedir. Bunun sonucunda jürilerden çekilmeler doğal olarak artmaktadır. Diğer bir sakınca ise, istenen bilim dalı için ilgisi olmayan profesörlerin göreve talip olmalarıdır.
- Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 4. fıkrasında, "... aynı bilim ve sanat dalında yeterli sayıda üye bulunmadığı veya adayın bilim dalı, sanat dalı veya uzmanlık ve araştırma konularının özelliği zorunlu kıldığı takdirde, yakın bilim veya sanat dallarından jüri seçimi yapılabilir." hükmü yer almaktadır. Uygulamada jüriler oluşturulurken öncelikle jüri üyelerinin profesörlük uzmanlık dalı esas alınmaktadır. Profesörlük uzmanlık dalına göre profesör bulunmaması halinde ise, öğretim üyesinin doçent unvanı aldığı bilim dalı göz önüne alınmaktadır. Jüri buna rağmen kurulamıyorsa, bu bilim dalında yayınları olan profesörler seçilmektedir. Bunun sakıncası, uzman olmadığı alanda, ortak bir yayın yapmış olması nedeniyle profesörlerin jüri üyesi olabilmeleridir.

- Bilimsel sahtekarlık nedeniyle disiplin cezası almış veya zaman aşımı nedeniyle haklarında işlem yapılamamış profesörlerin jürilerde görev yapıyor olmaları, adaylar tarafından eleştirilmektedir.

3.3 Jürinin Toplanması

Öğretim üyelerinin jürilerde görev almamak için belirttikleri mazeretler, fakülte yönetim kurullarında genellikle kolayca kabul edilmektedir. Çoğu öğretim üyesi, sınavdan bir gün önce almış olduğu kısa süreli raporlarla jüriden çekilmektedir. Bu durum, jürinin ikinci kez toplanmasına neden olmaktadır. Örneğin, geçen dönemlerde Ankara'da toplanan bir jürinin asil üyesi, aynı gün odasında bulunmuş olmasına karşın, aynı sabah almış olduğu raporu gerekçe göstererek kendi fakültesinde yapılan jüri toplantısına katılmamıştır.

Bu durumlarla karşılaşıldığında, yönetmeliğe göre Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı'na yapılan tüm disiplin soruşturması yazışmalarına gelen cevaplar, öğretim üyelerinin raporlu olduğu veya hasta sevk kağıdı aldığı şeklinde olmaktadır.

3.4 Eserlerin İncelenmesi

Doçentlik sınavıyla ilgili şikayetlerin odaklandığı nokta, eserlerin incelenmesi aşamasıdır. Bu aşama ile ilgili aksaklıklar aşağıda özetlenmiştir:

- Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nin 8. maddesine göre, adayın teslim ettiği yayınlar ile değerlendirmeye esas teşkil edecek her türlü doküman ve metinlerin, jürilerin rektörlüklere bildirilmesinden sonraki bir hafta içerisinde jüri üyelerine gönderilmesi gerekmektedir. Ancak bazı rektörlükler, yayınların jüri üyelerine zamanında ulaşmasını çeşitli nedenlerle sağlayamamaktadırlar. Bu durum, jüri üyelerinin yayınları yeterince inceleyememelerine neden olmaktadır. Bazı üniversiteler, taahhütlü posta servisleri ile sorunu kendileri çözmektedirler.
- Eserlerin incelenmesi aşamasında, jürilerin standart ölçütlere sahip olmadıkları sık sık dile getirilmektedir. Yayın sayısı yanı sıra, yayın kalitesinin de ölçüt olarak alınması şüphesiz doğru bir yaklaşımdır. Ancak, eserlerin değerlendirilmesinde, jürilerin zaman zaman keyfi tutum içine girdikleri de yadsınamaz bir gerçektir. Nitelikleri açısından farklılıklar olmamasına karşın, iki yayınlı eserleri başarılı bulunan adaylar yanında onbeş yayınlı başarısız bulunan adaylardan bahsedilmektedir.
- Uluslararası düzeyde çok az yayın yapmış, hatta hiç yayın yapmamış jüri üyelerinin değerlendirmeleri sağlıklı olmamaktadır.
- Bazı jüri üyelerinin, adayların evrensel bilime yapmış oldukları katkıları değerlendirmek yerine adayların çalışma koşullarını değerlendirmeleri, sık karşılaşılan bir durumdur.
- Eserlerin incelenmesi aşamasında bilimsel sahtekarlık olayı üzerinde ciddi olarak durulması gerekmektedir. Jüri üyelerinden birinin bilimsel sahtekarlık olayını

rapor etmesine rağmen, diğer jüri üyelerinin tutumuna bağlı olarak, adayın eserleri oy çokluğu ile kabul edilebilmektedir.

- Adayın eserlerinin İngilizce'den farklı bir dilde yazıldığı durumda, jüri üyelerinin o dili bilen öğretim üyelerinden oluşturulması olasılığı oldukça düşük olmakta ve bazı üyelerin eserleri değerlendirmeleri mümkün olamamaktadır.

3.5 Sözlü Sınav

Sözlü sınav aşamasındaki aksaklıklar aşağıda belirtilmiştir:

- Sözlü sınav aşamasında, jürilerde görev yapan profesörlerin niteliğine bağlı olarak, keyfî davranışlar sergilenebildiği dile getirilmektedir. Bazı adaylar oldukça zor sorularla karşılaşırken, bazı adaylar çok kolay bir iki soru ile doçentlik unvanını alabilmektedir.
- Sözlü sınav öğretim üyelerine açıktır. Ancak, sınavlara genellikle dinleyiciler davet edilmemektedir.
- Eserlerin incelenmesi aşamasında başarılı olup sözlü sınav aşamasında başarısız olan adaylar için bir sonraki yıl kurulan jüriler, tamamen farklı kişilerden oluşabilmektedir. Bu durumda, eski ve yeni jüriler arasında hiçbir iletişim bulunmamakta ve yeni jüride görev yapanlar, adayın eserleri hakkında bilgi sahibi olamamaktadır.

3.6 Doçentlik Sınav Belgesi

2547 Sayılı Kanunda, doçentlik sınavında başarılı olanlara, "*bilim alanının doçent unvanı verilir*" hükmü yer almakta ve bilim alanı, Yükseköğretim Kurulu'nca anabilim ve anasanat dalına eşdeğer kabul edilmektedir. Ancak, özellikle Tıp Bilim Kolundan başvurarak doçent olan adaylar, doçentlik belgelerinin anabilim dalına göre düzenlenmesine karşı çıkmakta, belgenin bilim dalına göre düzenlenmesini istemektedirler. Örneğin, Geriatri bilim dalından doçent olan adaya şu anda İç Hastalıkları Doçentlik Belgesi düzenlenmektedir. Ancak adaylar, belgenin Geriatri bilim dalında düzenlenmesini istemektedir.

3.7 Anabilim/Anasanat Dalları

Anabilim/Anasanat dalları konusunda üç önemli sorun bulunmaktadır:

- Bazı anabilim/anasanat dalları, farklı bilim/sanat kolları altında aynı ad ile tanımlanmaktadır. Tıp bilimlerinde bunun bir açıklaması bulunabilmektedir. Ancak, farklı bilim/sanat kolu altındaki aynı anabilim/anasanat dallarının ne anlama geldiğini yorumlamak mümkün değildir. Örneğin, şu andaki yapılanmada, Ekonometri bir bilim kolu olarak tanımlanmış ve bunun altında İstatistik ve

Yöneylem¹ gibi iki anabilim dalı tanımlanmıştır. Diğer yandan İstatistik, ayrı bir bilim kolu olarak yeniden tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle, İstatistik hem bilim kolu, hem de Ekonometri bilim kolu altında bir anabilim dalı olarak kabul edilmektedir. Bu çelişkinin bilimsel açıklaması yoktur. Bunun gerçek nedenleri, üniversitelerdeki iç çekişme ve herkesin bağımsız birimlere sahip olma isteğidir.

Üniversitelerarası Kurul tarafından doçentlik sınavı için kabul edilen anabilim/anasanat dalları arasında buna benzer çok sayıda örnek vardır ve bazıları aşağıda gösterilmiştir:

105 EV EKONOMİSİ
503 EV EKONOMİSİ

606.04.00 UYGULAMALI JEOLJİ 606.04.02 Hidrojeoloji
623.01.00 HİDROJEOLJİ 623.01.01 Hidrojeoloji

218.16.01 Maliye (Hukuk bilim kolu altında)
220 MALİYE

- Ayrıntıdaki *uç* uzmanlık dalları, anabilim/anasanat dalı olarak doçentlik kılavuzunda yer almaktadır. Bunun başlıca nedeni, üniversitelerin kadrolaşma amacıyla yeni anabilim/anasanat dalları önermeleri ve kimi zaman da *icat* etmeleridir. Böylece son derece ayrıntıda olan bir uzmanlık dalı, anabilim/anasanat dalı olarak önerilebilmekte ve Üniversitelerarası Kurul ile YÖK komisyonları, zaman zaman bu ayrıntıyı gözden kaçırabilmektedir. Anabilim/Anasanat dalı kurulması bir kez kabul edildikten sonra, bunun doğal uzantısı olarak bu anabilim/anasanat dalı doçentlik anabilim/anasanat dalı olarak tanımlanmaktadır.
- Bazı anabilim/anasanat dallarının fiilen ortadan kalkmış olmasına rağmen, bu kadroların hala üniversitelerde korunması ve doçentlik anabilim/anasanat dalları kılavuzunda yer alması sorun yaratmaktadır. Her ne kadar üniversitelerin teşkilat yönetmeliğinde yapılan değişiklik ile anabilim/anasanat dallarına dayalı yapılanmanın kaldırılmasına olanak tanınmış ise de, mevcut yapıyı koruma eğiliminde olan üniversitelerde bu anabilim/anasanat dalları halen aktif olabilmektedir. Bu tür anabilim/anasanat dallarına tipik bir örnek olarak Matematik bilim kolu altındaki *Matematiğin Temelleri ve Matematik Lojik* anabilim dalı gösterilebilir.

3.8 Diğer Sorunlar

- Doçentlik sınavına mühendislik branşlarından başvurarak üç kez başarısız olan adaylar, teknik eğitim bilim dallarından tekrar başvurumaktadırlar. Bu adaylar başarılı oldukları takdirde, mühendislik fakültelerindeki doçentlik kadrolarına atanmak istemektedirler.

¹ Bunun aslı *Yöneylem Araştırması* olmalıdır. Ancak, aynı isimli iki anabilim dalı olmasını önlemek için yalnızca *Yöneylem* adı verilmiştir. Bu sözcüğün tek başına hiçbir anlamı yoktur.

- Jürilerden çekilmelerin önemli bir nedeni de harcırah ve yollukların yetersiz olmasıdır. Bazı üniversiteler yöre dışına çıkacak jüri üyelerini dikkate alarak, ilgili harcama kalemlerindeki miktarı yeterli düzeyde tutabilmektedir. Buna karşılık bazı üniversiteler, harcama kalemine yeterli miktarda para ayırmadığı için jüri üyelerine yolluk-yevmiye ödemelerinde bulunamamaktadır. Avans talepleri de genellikle üniversiteler tarafından geri çevrililmektedir. Öğretim üyeleri, bu konulardaki şikayetlerini sık sık Üniversitelerarası Kurul'a iletmektedirler.
- Profesörlerin vefat, kurum değişikliği, emeklilik ve istifa gibi durum değişikliklerinin titizlikle izlenmesi ve Üniversitelerarası Kurul'a zamanında bildirilmesindeki aksaklıkların giderilmesi gerekmektedir.

4. DEĞİŞTİRİLMESİ GEREKEN KANUN VE YÖNETMELİKLER

Doçentlik sınavları ile ilgili değişikliklerin yapılabilmesi için değiştirilmesi gereken mevcut kanun ve yönetmelikler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Kanunlarda yapılması gereken değişiklikler.

I. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu	<ul style="list-style-type: none"> • Üniversitelerarası Kurul'un kuruluş ve işleyişi ile görevlerini açıklayan 11. maddenin b/6 bendi • 23. madde • Doçentlik Sınavı başlıklı 24. madde • Doçentliğe Atama başlıklı 25. madde
II. 1955 Sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu	<ul style="list-style-type: none"> • Doçentlik Sınavı başlıklı 20. madde • Doçentliğe Atamayı düzenleyen 21. madde
III. Doçentlik Sınav Yönetmeliği	
IV. Öğretim Üyeliğine Yükseltilme ve Atanma Yönetmeliği	<ul style="list-style-type: none"> • 10. madde • 11. madde • 13. madde • 14. madde • 15. madde • 16. madde • 18. madde

5. UZUN VADEDE YAPILMASI GEREKEN DEĞİŞİKLİKLER

Yardımcı doçentlik ve profesörlük unvanları, halen üniversiteler tarafından verilmekte olup bu kademelere atanabilmek için herhangi bir merkezi sınava gerek

görülmemektedir. Bu unvanları herhangi bir üniversitede alanlar, başka bir üniversitede görev almak istediklerinde yeniden değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

Doçentlik unvanı ise, Üniversitelerarası Kurul tarafından ve merkezi sınav sonucunda verilmektedir. Alınan bu unvan ülke çapında geçerlidir. Bu durum üniversitelerde çarpık yapılanmaya yol açmakta ve doçent unvanı almış birçok öğretim elemanı araştırma görevlisi ve yardımcı doçent kadrolarında çalışmaktadır. Çok sayıda elemanın bu şekilde birikmesi sonucunda, üniversite yönetimleri üzerindeki baskı da giderek artmakta ve doçentlik kadrolarına atanmada, öncelikli olarak kıdemin göz önüne alınması gerektiği ileri sürülebilmektedir. Bu tür yaklaşımlar sonucunda yükseköğretim kurumlarımız hızla meritokratik yapıdan uzaklaşmaktadır.

Diğer bir sorun ise, doçent unvanı alan birçok kişinin üniversite dışında görev yapmasıdır. *Yardımcı doçent, doçent ve profesörlük unvanları, öğretim üyelerinin üniversiteyle bağlantılarını gösteren görev unvanlarıdır. Öğretim üyeleri, bu unvanları üniversitede görevli oldukları sürece kullanmalıdır.* Bilimsel saygınlığın bu unvanlarla kazanılamayacağı açık bir gerçektir. *Üniversiteler tarafından verilen ve kişilerin ömür boyunca her yerde kullanabilecekleri akademik unvan ise doktora derecesidir.*

Bu çarpık durumun düzeltilmesi için doçentlik, yardımcı doçent ve profesör atamalarında olduğu gibi, bir kadroya atanarak alınabilen unvan haline getirilmelidir.

6. KISA VADEDE YAPILMASI GEREKEN DEĞİŞİKLİKLER

Doçentlik jürilerinin oluşumunda yaşanan problemlerin giderilmesi için yapılması gerekenler şunlardır:

- Jüri üyeliğini cazip hale getirmek,
- Mevcut bilim/sanat alanları ile alt dallarının dağılımını düzenlemek,
- Jürilerde görev alacak profesörlerin sağlaması gereken nitelikleri belirlemek,
- Başvuracak adayların sağlaması gereken minimum yayın sayıları ile niteliğini belirlemek.

6.1 Jüri Üyeliğinin Cazip Hale Getirilmesi

Jüri üyelerinin uçakla seyahatlerinin sağlanması için Üniversitelerarası Kurul'un bütçesine ödenek ayrılmalıdır. Ayrıca, jürilerde görev yapacaklara *hakki huzur* biçiminde bir ödeme yapılmalıdır.

Sayıları oldukça fazla olan uluslararası düzeydeki öğretim üyelerimiz de, doçentlik sınavlarının niteliğinin yükseltilmesinde kendilerine düşen görevleri yerine getirmelidir. Öğretim üyeleri, jüri üyeliğini angarya bir iş olarak görmemeli ve çok ciddi gerekçeleri olmadıkça jürilerden çekilmemelidir.

6.2 Bilim/Sanat Alanlarının Yeniden Düzenlenmesi

Bilim/sanat alanlarının düzenlenmesi ile ilgili halen yürürlükte olan kılavuzdaki aksaklıklar Bölüm 3.7'de belirtilmiştir. Komisyonumuz, alanların yeniden düzenlenmesi ile ilgili olarak kütüphane sınıflandırılmasında kullanılan *The Dewey Decimal Classification System* ile İngiltere'de *Higher Education Funding Council* tarafından yapılan *Araştırma Değerlendirmesi* çalışmasında kullanılan *Research Assessment Exercise: Units of Assessment* kitaplarından yararlanmıştır. Ayrıca, yurtdışındaki meslek kuruluşları tarafından meslek alanlarıyla ilgili yapılan çalışmalar da göz önüne alınmıştır. 12 gruba ayrılan alanlar Ek-1'de gösterilmiştir. Bu alanların belirlenmesinde, yükseköğretim kurumlarımızın teşkilat yapısı göz önüne alınmamıştır. Bazı alanların yanında parantez içinde yazılan konular, adayları yönlendirme amacıyla yazılmıştır ve kesinlikle belirleyici konular değildir. Bu konulardan bazıları zaman içerisinde kaldırılabilir veya yenileri eklenebilir.

6.3 Jüri Üyelerinin Niteliklerini Belirleme

Doçentlik sınavlarında karşılaşılan nitelik sorununun önlenmesi için jürilerde görev yapacak öğretim üyelerinin, bilimsel aktiviteleri üst düzeyde olan profesörler arasından seçilmesi kaçınılmaz bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.

Jürilerde görev yapacak profesörleri belirlemede kullanılacak ölçütler, bu kişilerde bulunması gereken iki özelliği ortaya çıkarmalıdır. Bu özellikler şunlardır: -

- Kişinin evrensel bilime pozitif katkı yaptığıının başkaları tarafından da onaylanması,
- Kişinin bilimsel aktivitesinin sürekliliği.

Bilime kalıcı katkı yapmanın en belirleyici göstergesi, yayınlanan makaleye yapılan pozitif atıflardır. Yaptığı çalışmalar, başkaları tarafından kullanılmayan kişilerin bilimsel nitelikleri tartışmalıdır. Ancak, 1980'den sonra etkili olan **yayınla yoksa yok olursun** kavramı, başta A.B.D. olmak üzere birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de yayınlanan dergi sayılarında hızlı bir artışa neden olmuştur. Buna bağlı olarak, dergi kalitelerinde de hızlı bir düşüş yaşanmaktadır. Atıf sayılarının hesaplanmasında, hangi uluslararası dergide yayınlanan makalenin değerlendirilmeye alınması gerektiği konusunda ülkemizde sürekli tartışma yaşanmaktadır. Herkesin üzerinde tartışmasız anlaştığı üç indeks şunlardır:

- *Science Citation Index (SCI)*
- *Social Sciences Citation Index (SSCI)*
- *Arts and Humanities Citation Index (AHCI)*

Bu indeksler kapsamındaki dergilerde yayınlanan makaleler, tüm üniversitelerimizde *uluslararası makale* olarak nitelendirilmektedir. Ancak, bunlara ek olarak başka indekslerin de değerlendirmeye alınması (örneğin, *Science Citation Index Expanded*, *CompuMath Index*, *Engineering Index*, *Index Medicus*) çeşitli çevrelerce gündeme getirilmektedir.

Yükseköğretim kurumlarımızdaki mevcut tüm alanlarda yurtdışı yayın yapılmasını istemek doğru bir yaklaşım değildir. Bazı alanlarda mutlaka yurtiçi yayın yapılması gerekmektedir. Ancak, burada da hangi dergilerin değerlendirilmeye alınması gerektiği konusunda fikir ayrılıkları bulunmaktadır. TÜBİTAK gibi bazı kuruluşların çıkarmış olduğu hakemli dergilerin saygın bir yeri olmasına karşın, ulusal ve uluslararası çevrelerin denetimine kapalı olan ve yaygın okuyucu kitlesi bulunmayan bazı fakülte dergilerinin niteliği tartışmalıdır.

Bu nedenle, alanlara bağlı olarak göz önüne alınması gereken ulusal ve uluslararası dergileri belirleme görevinin Üniversitelerarası Kurul tarafından seçilecek komisyonlara bırakılması en akılcı yol olacaktır.

Ayrıca, jüri üyelerinin belirlenmesinde kullanılan ölçütlerin, çok geniş bir yelpazede yer alan programların tümü için aynı olması da doğru bir yaklaşım değildir. Bir fikir vermesi açısından, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerde, 1988 ile 1992 arasındaki 5 yıl içerisinde öğretim üyesi başına yayınlanan makale sayıları ile öğretim üyesi başına yapılan atıf sayılarının programlara göre değişimi Ek-2'de verilmiştir. Buradan da görüleceği gibi, yayın ve atıf sayıları alanlara göre büyük farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle, ölçütlerin alana göre farklılık göstermesi doğal karşılanmalıdır.

6.3.1 Jürilerde doğrudan görev alacak profesörler

Aşağıda belirtilen öğretim üyelerinin jürilerde doğrudan görev almalarında yarar vardır:

- TÜBİTAK Hizmet veya Bilim Ödülü alanlar,
- TÜBA üyeleri,
- Uluslararası nitelikteki Bilimler Akademilerine* üye olarak seçilenler,
- SCI, SSCI ve AHCI kapsamındaki dergilerin *Editörler Kurulunda* görev yapanlar.

6.3.2 Jürilerde görev alamayacak profesörler

Bilimsel hırsızlık olayına karışmış kişilerin jürilerde kesinlikle görev almamaları gerekmektedir. Bilimsel hırsızlık olaylarının *zaman aşımına* uğradığı durumlarda, bu eylemi gerçekleştirenler hakkında disiplin cezası verilememektedir. Ancak, bu kişilerin ceza almadıkları gerekçesiyle jürilerde görev yapmaları son derece sakıncalıdır. Bu konuyla ilgili olarak Üniversitelerarası Kurul tarafından bir *Etik Komisyonu* oluşturulması ve bu komisyonun bilimsel hırsızlık olaylarına karışan öğretim üyelerini belirlemesi önerilmektedir.

6.3.3 Jüri üyelerini belirlemede kullanılması önerilen ölçütler

Jürilerde görev yapacak profesörlerin alanlara göre sağlaması gereken ölçütler Tablo 4'te gösterilmiştir.

* İsveç Kraliyet Bilim Akademisi, Avrupa Bilimler Akademisi, Amerik Birleşik Devletleri'ndeki National Academy of Sciences niteliğindeki bilimler akademileri.

Tablo 4. Jüri üyelerini belirlemede kullanılması önerilen ölçütler.

Grup No	Tüm Akademik Faaliyet	Son 5 Yıldaki Akademik Faaliyet
1	5 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	5 makale veya 2 uluslararası kitapta bölüm yazma veya 1 uluslararası kitap yazma
2	1 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	1 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma
3	3 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	3 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma
4	2 atıf veya uluslararası proje yarışmalarında dereceye girme veya ulusal proje yarışmalarında ilk 3 dereceye girmiş olma	2 makale veya uluslararası proje yarışmalarında dereceye girme veya ulusal proje yarışmalarında ilk 3 dereceye girme
5	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
6	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
7	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
8	2 atıf veya ulusal veya uluslararası ödül almış olmak veya özgün sanat/tasarım çalışmalarının müzelerde ve/veya müzelere eşdeğer kurumlarda yer alması	2 makale veya yaptığı 2 ayrı sanat ve tasarım etkinlikleri hakkında özel yayın yapılması, yayın organlarında yer verilmiş olması veya atıf yapılması
9	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma	2 makale veya 1 bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
10	3 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	3 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma
11	5 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	5 makale veya 2 uluslararası kitapta bölüm yazma veya 1 uluslararası kitap
12	2 atıf veya doçent unvanı aldıktan sonra 1 uluslararası kitap yazma	3 makale veya 1 uluslararası kitapta bölüm yazma

Not:

- Atıf sayılarında, kendi kendine yapılan atıflar dikkate alınmayacaktır.
- Atıfların pozitif olmaları şarttır.
- Makaleler ve atıflar, o alan için oluşturulacak komisyonlar tarafından belirlenen dergilerde basılmalıdır.
- Uluslararası patent, atıf yerine geçerli sayılır.

6.3.4 Doçentlik sınavına başvuran adayların sağlaması gereken ölçütler

Doçentlik Sınav Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak şu andaki yönetmelikte bulunan ve adayların yapması gereken *"orijinal bilimsel araştırma ve yayınlar, sanat eserleri, sanat çalışmaları"* ifadesinin ne anlama geldiği açıklanmalıdır. **Bu ifade, adayın yapmış olduğu lisansüstü çalışmalardan (yüksek lisans, doktora/sanatta yeterlik) kaynaklanan yayınları kapsamamalıdır.** Adaylardan mutlaka doktora/sanatta yeterlik çalışmalarından kaynaklanan en az bir yayın yapmaları istenmelidir.

Adayların lisansüstü çalışmalarından kaynaklanan yayınlara ek olarak, doçentlik sınavına başvurabilmek için yapmaları gereken minimum yayın sayıları, her grup için Tablo 5'te belirtilmiştir. Ancak bunların minimum yayın sayıları olduğu gözden kaçırılmamalı ve bu koşulları sağlayan her adayın, eserlerin incelenmesi aşamasında mutlaka başarılı olacağı anlamı çıkarılmamalıdır. Jüri üyeleri, yapılan yayınların kalitelerini yetersiz bulabilir veya yayınlardaki yazar sayısına bağlı olarak adaylardan daha fazla yayın yapmalarını isteyebilir.

6.3.5 Yapılması önerilen diğer değişiklikler

- Doçentlik sınavına başvuracak adaylar için standart bir özgeçmiş formatı hazırlanması yararlı olacaktır. Özgeçmişte, adayın yapmış olduğu lisansüstü çalışmalardan (yüksek lisans, doktora/sanatta yeterlik) kaynaklanan yayınların neler olduğu açıkça belirtilmelidir.
- Adaylar, doçentlik sınavına başvurularında mutlaka eserlerin basılmış orijinal kopyalarını veya fotokopilerini sunmalıdır. Eserlerin kabul edildiğine dair ilgili dergi editörlerinden gelen mektuplar kabul edilmemelidir.
- Eserlerin incelenmesi için jüri üyelerinin biraraya gelmelerine gerek yoktur. Adayların eserleri, üniversitelerince ilgili jüri üyelerine ulaştırılmalıdır. Jüri üyeleri, eserleri inceledikten sonra kişisel raporlarını Üniversitelerarası Kurul'a göndermelidir. Üniversitelerarası Kurul, gelen görüşlere göre adayın başarılı veya başarısız olduğunu belirlemeli ve durumu aday ile jüri üyelerine bildirmelidir. Adayın başarılı olduğu durumda, sözlü sınav tarihi de ayrıca bildirilmelidir. Jüri üyelerinden birinin, adayın eserlerinde bilimsel sahtekarlık olduğunu bildirmesi halinde, Üniversitelerarası Kurul durumu Etik Komisyonu'na iletmeli ve buradan gelecek cevaba göre hareket edilmelidir.
- Sözlü sınav tarihi, sınavın yapılacağı üniversitede mutlaka 10 gün önceden öğretim üyelerine ilan edilmeli ve katılımları sağlanmalıdır.
- Adayın yayınlarından bir kısmının veya tümünün yabancı dilde yazılmış olduğu durumlarda, jüri üyelerinin seçiminde o yabancı dili bilen profesörlere öncelik verilmelidir.
- Adayın sözlü sınavda başarısız olması halinde, yeni jüri üyelerine adayın eserlerini inceleyen jüri üyelerinin kişisel raporları ile başarısız olduğu sözlü sınav tutanağı gönderilmelidir.

Tablo 5. Doçentlik sınavına girmek için adayların sağlaması gereken ölçütler.

Grup No	Akademik Faaliyet
1	3 makale
2	1 makale
3	2 makale
4	2 makale veya ulusal veya uluslararası proje yarışmalarında dereceye girme
5	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
6	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
7	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
8	2 makale veya ulusal veya uluslararası ödül almış olmak veya 2 tane sanat etkinliği düzenleme
9	2 makale veya bilimsel niteliğe ve formata sahip kitap yazma
10	2 makale
11	3 makale
12	2 makale

Not:

- Makaleler, o alan için oluşturulacak komisyonlar tarafından belirlenen dergilerde basılmalıdır.
- Makale sayısının hesaplanmasında, 1, 2 ve 3 yazarlı makaleler 1 makale olarak sayılacaktır. 4 ve daha fazla yazarlı makalelerde ise, makale sayısı, bir'in yazar sayısına bölünmesiyle hesaplanacaktır.